EVROPSKÁ
KOMISE

Ve Štrasburku dne 13.6.2023
COM(2023) 316 final

2023/0179 (NLE)

Návrh

DOPORUČENÍ RADY

ohledně vypracování rámcových podmínek sociální ekonomiky

{SWD(2023) 208 final}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Evropský pilíř sociálních práv slouží jako kompas, který udává směr k dosažení **silné sociální Evropy**, která je **spravedlivá** a **inkluzivní** a **kde má každý příležitost prosperovat**. Provedení konkrétních opatření stanovených v akčním plánu evropského pilíře sociálních práv vyžaduje společné úsilí orgánů EU, celostátních, regionálních a místních orgánů, sociálních partnerů a občanské společnosti.

Problémy, jako je změna klimatu, digitalizace, narůstající nerovnosti a demografická změna, přiměly Evropskou unii (EU) k vypracování politik zaměřených na podporu spravedlivé, udržitelné a inkluzivní transformace, jejímž ústředním prvkem je Zelená dohoda pro Evropu[1]. **Dalekosáhlé důsledky** pandemie COVID-19 a ruské agresivní války proti Ukrajině zdůraznily naléhavou potřebu této změny.

V čele této transformace stojí **subjekty sociální ekonomiky**, které v EU zaměstnávají přibližně 13,6 milionu lidí[2]. Prokázaly pozoruhodnou schopnost podporovat **odolné a inkluzivní komunity** a **obchodní modely**, **demokratickou účast** a **hospodářství, které funguje pro všechny.** Významně přispívají k HDP také v zemích s nejrozvinutější strukturou sociální ekonomiky[3].

Sociální ekonomika je zastřešující pojem zahrnující širokou škálu soukromých subjektů, které před ziskem upřednostňují člověka a sociální a environmentální cíle. Ačkoli se oblasti působnosti a pojmy používané k popisu koncepce sociální ekonomiky mohou v závislosti na tradicích jednotlivých zemí lišit, obvykle sem spadají **družstva**, **vzájemné společnosti**, **sdružení** (včetně charitativních organizací), **nadace** a **sociální podniky**. Kromě toho, že na prvním místě jsou lidé a planeta, sdílejí tyto subjekty i další klíčové zásady, včetně opětovného investování zisku do činností, které slouží kolektivnímu zájmu nebo společnosti, a demokratického a/nebo participativního řízení.

V roce 2021 byl v **akčním plánu Evropské komise pro sociální ekonomiku**[4] oznámen návrh doporučení Rady ohledně vypracování rámcových podmínek pro sociální ekonomiku. V akčním plánu Komise navrhla konkrétní kroky, které by měly být do roku 2030 podniknuty s cílem podpořit sociální inovace a sociální ekonomiku a její obchodní a organizační modely a zvýšit její transformační sílu pro hospodářství a společnost. Plán se zaměřuje na umožnění růstu sociální ekonomiky **vytvořením příznivých podmínek**, **usnadněním zahájení činnosti a rozšiřování** a **zvýšením povědomí** o jejím potenciálu.

Evropský parlament akční plán uvítal v usnesení[5]. Plán je v souladu se závěry Rady z roku 2015 o podpoře sociální ekonomiky jakožto jednoho z klíčových motorů hospodářského

---

1 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – „Zelená dohoda pro Evropu“, COM(2019) 640 final.

2 Číselný údaj vztahující se k EU-28. Viz Evropský hospodářský a sociální výbor, Monzon, J. L., Chaves, R., *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union* (Nedávný vývoj sociální ekonomiky v Evropské unii), 2017, s. 66.

3 Například 10 % HDP ve Francii, https://www.economie.gouv.fr/leconomie-sociale-et-solidaire.

4 Sdělení Komise „*Rozvoj hospodářství ve prospěch lidí: akční plán pro sociální ekonomiku*“, COM(2021) 778 final.

5 Usnesení Evropského parlamentu ze dne 6. července 2022 o akčním plánu EU pro sociální ekonomiku (2021/2179(INI)).

a sociálního vývoje v Evropě[6], v nichž se Rada shodla na významu podpory sociální ekonomiky a vyzvala Evropskou komisi, aby přijala opatření na podporu rozvoje tohoto odvětví.

Přidaná hodnota sociální ekonomiky

Sociální ekonomika může hrát důležitou roli při řešení celé řady společenských problémů. Využitím svých silných stránek, jako je **vytváření kvalitních pracovních míst**, **podpora sociálního začleňování a začleňování na trh práce** a **podpora udržitelného rozvoje**, má sociální ekonomika potenciál pomoci naplnit evropský pilíř sociálních práv a jeho základní zásady, jimiž jsou **rovné příležitosti a přístup na trh práce**, **spravedlivé pracovní podmínky** a **sociální ochrana a začleňování**. Konkrétně může sociální ekonomika hrát významnou roli při naplňování ambiciózních **hlavních cílů EU do roku 2030** uvedených v akčním plánu evropského pilíře sociálních práv, a to aby bylo alespoň 78 % obyvatel ve věku od 20 do 64 let zaměstnaných, aby se alespoň 60 % všech dospělých každoročně účastnilo odborné přípravy a aby se počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením snížil alespoň o 15 milionů, což přispěje ke splnění vnitrostátních závazků členských států dosáhnout těchto cílů[7].

Činí tak vytvářením pracovních míst a ekonomických příležitostí, které pomáhají **mladým a starším lidem a znevýhodněným skupinám** (například dlouhodobě nezaměstnaní, osoby trpící duševním nebo fyzickým onemocněním, neaktivní osoby, osoby s nízkou kvalifikací, osoby se zdravotním postižením a osoby z řad přistěhovalců, rasových nebo etnických menšin, včetně Romů) **začlenit se na trh práce** a do společnosti. Zároveň podporuje **spravedlivé pracovní podmínky** tím, že zapojuje zaměstnance do řízení a rozhodování. To je obzvláště důležité, protože tyto skupiny jsou často vystaveny obzvláště vysokému riziku chudoby nebo sociálního vyloučení. Příležitosti, které nabízí sociální ekonomika, zejména ve spolupráci s běžnými podniky, mohou být také **odrazovým můstkem do dalších odvětví trhu práce.** Sociální ekonomika rovněž zaměstnává vysoký podíl žen[8] a poskytuje služby, které pomáhají ženám zapojit se do trhu práce, například péči o děti. Návrh proto přispívá ke **strategii pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025[9]**, jejímž cílem je odstranit rozdíly mezi muži a ženami na trhu práce a dosáhnout rovnosti v různých odvětvích hospodářství.

Poskytováním pracovních příležitostí, které jsou přizpůsobeny potřebám jednotlivců a místní ekonomiky, a nabídkou možností odborné přípravy a změny kvalifikace mohou subjekty sociální ekonomiky pomoci pracovníkům **rozvíjet dovednosti a znalosti potřebné k tomu, aby mohli reagovat na změny na trhu práce.** To je zvláště důležité v souvislosti se souběžnou transformací. Rozvoj dovedností může potenciálně zmírnit nedostatek pracovních sil a přispět k celkovému hospodářskému růstu. Subjekty sociální ekonomiky například často poskytují programy odborné přípravy na pracovišti a učení se prací, které těží z kultury sdílení znalostí, jež vyplývá z kolektivního a étosu spolupráce v tomto odvětví. Některé subjekty

---

6 Závěry Rady o podpoře sociální ekonomiky jakožto jednoho z klíčových motorů hospodářského a sociálního vývoje v Evropě (15071/15).

7 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv, COM/2021/102 final.

8 V některých zemích je tento podíl výrazně vyšší než v běžném soukromém sektoru nebo dokonce ve veřejném sektoru. Například ve Francii ženy představují 40 % osob pracujících v soukromém sektoru (bez sociální ekonomiky) a 63 % osob pracujících ve veřejném sektoru, zatímco v sociální ekonomice je to 68 %. CNCRESS, *État des lieux de l'égalité femmes-hommes dans l'Économie Sociale et Solidaire*, 2019, s. 6.

9 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „*Unie rovnosti: strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025*“, COM(2020) 152 final.

sociální ekonomiky nabízejí kurzy odborného vzdělávání zaměřené na digitální a zelené dovednosti, které jsou přístupné znevýhodněným skupinám, a tím přispívají ke spravedlivější transformaci.

Díky tomu, že subjekty sociální ekonomiky fungují zdola nahoru, jsou blízko komunitám, občanům a problémům, kterým čelí, a mají velký potenciál působit jako **sociální inovátoři** a nacházet řešení, která lze rozšířit a/nebo replikovat a která mohou přispět k systémové sociální změně. Sociální ekonomika může nacházet inovativní způsoby poskytování základních sociálních služeb, které doplňují veřejné služby nabízené na celostátní úrovni, a usilovat o **poskytování kvalitních sociálních služeb zaměřených na člověka, a to propojeným a nákladově efektivním způsobem**. Subjekty sociální ekonomiky mohou být například důležitými partnery orgánů veřejné moci při poskytování vysoce kvalitních pečovatelských služeb, jak uznává Evropská strategie v oblasti péče[10].

Sociální ekonomika může také podporovat průmyslovou strategii EU[11]. Strategie představuje problémy, s nimiž se 14 průmyslových ekosystémů (mezi nimiž je i ekosystém „lokální a sociální ekonomiky“) potýká při dosahování souběžné transformace a zvyšování své odolnosti. Subjekty sociální ekonomiky mají velký potenciál **vyvíjet udržitelné produkty a služby** a **provozovat inkluzivní obchodní modely**. Mezi průkopnické příklady patří energetická společenství a družstva, ekologické zemědělství, udržitelný cestovní ruch a oběhové produkty a služby. Subjekty sociální ekonomiky a inovátoři jsou často považováni za přední představitele ekologické transformace, kteří pomáhají k tomu, aby byla tato transformace spravedlivější a inkluzivnější, protože do ní jako základ začleňují hodnoty solidarity.

Obchodní modely sociální ekonomiky jsou **pro místní ekonomiky a společnosti přínosné** tím, že podporují inkluzivitu, odolnost a udržitelnost. Jsou pevně zakořeněny v místní ekonomice a snaží se sloužit komunitě, v níž sídlí, přičemž uplatňují pojem místně orientovaných inovací, které maximálně využívají místní zdroje a aktiva a vracejí ekonomické zisky a příjmy zpět do místní ekonomiky. To pomáhá stimulovat místní ekonomiku a obnovu tím, že podporuje vznik nových podniků a pracovních míst v odvětvích, která jsou pro tyto oblasti zvláště důležitá. Patří sem i zemědělství a ekologická produkce potravin ve venkovských a odlehlých oblastech, v nejvzdálenějších regionech EU[12], v oblastech, které potřebují hospodářskou obnovu, a v modré ekonomice. Subjekty sociální ekonomiky mohou oběhovému hospodářství prospět také tím, že podpoří opatření v oblasti udržitelného designu výrobků, rozšíří opravy a opětovné použití a zvýší sběr a recyklaci odpadu, čímž podpoří fungující trh s druhotnými surovinami. Kromě toho mohou subjekty sociální ekonomiky, které pomáhají oživit venkovské a odlehlé oblasti, přispět ke zmírnění demografických trendů v těchto regionech.

Výzvy

[10] Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o Evropské strategii v oblasti péče, COM(2022) 440 final.

[11] Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, „*Aktualizace nové průmyslové strategie 2020: budování silnějšího jednotného trhu pro oživení Evropy*“, COM(2021) 350 final.

[12] EU čítá devět nejvzdálenějších regionů – Francouzskou Guyanu, Guadeloupe, Martinik, Mayotte, ostrov Réunion a Svatý Martin (Francie), Azory a Madeiru (Portugalsko) a Kanárské ostrovy (Španělsko) – které se nacházejí v západní části Atlantského oceánu, karibské oblasti, amazonském pralese a Indickém oceánu. Žije v nich celkem 4,8 milionu obyvatel.

Viditelnost a uznání sociální ekonomiky na celostátní a regionální úrovni se v posledních letech zlepšily[13]. Ve více než polovině členských států došlo k zavedení specifických právních rámců a politik pro sociální podniky a/nebo sociální ekonomiku. Důkazy však naznačují, že opatření přijímaná členskými státy **ne vždy vedla k účinným výsledkům**. To lze přičíst:

– **nedostatečnému vyjasnění a pochopení zásad a oblasti působnosti** sociální ekonomiky,

– nedostatečnému uznání **přidané hodnoty sociální ekonomiky** pro společnost a hospodářství, zejména v reakci na nové trendy,

– podpůrným opatřením, která nejsou dostatečně konzistentní v čase a/nebo zbytečně omezují subjekty sociální ekonomiky na konkrétní činnosti nebo typy obchodních modelů[14],

– roztříštěnosti právních rámců,

– omezené správní a strategické kapacitě členských států,

– **nedostatku přesných údajů a statistik** o tomto odvětví, což omezuje pochopení jeho velikosti a dopadu, a

– nedostatku **financování přizpůsobeného** různým fázím životního cyklu subjektů sociální ekonomiky[15].

Tyto nedostatky vedou k **nevyužitému potenciálu** tohoto odvětví v mnoha zemích EU. Například v roce 2017 se podíl placených pracovních míst v tomto odvětví pohyboval mezi 0,6 % a 9,9 % v jednotlivých členských státech, přičemž průměr EU činil 6,3 %[16]. To dokládá rozdíly ohledně rozvoje tohoto odvětví v EU.

Přizpůsobení politik a právních předpisů potřebám sociální ekonomiky je složitý úkol vzhledem k množství různých subjektů a alternativních obchodních modelů, které ji tvoří, a vzhledem k různým odvětvím, v nichž působí. Sociální subjekty působí například v zemědělství, ve stavebnictví, v odvětví opětovného použití a oprav, v odpadovém hospodářství, v energetice a v odvětví týkajícím se klimatu, ve finančních a pojišťovacích činnostech, nemovitostech, vzdělávání, péči, umění a dalších odvětvích.

Sociální ekonomiku proto ovlivňuje několik **horizontálních a odvětvových politik a předpisů**, jako jsou předpisy upravující politiku trhu práce, zdravotní péči a pečovatelské služby, vzdělávání, rozvoj dovedností a odbornou přípravu, daně, veřejné zakázky,

---

13 Evropská komise, Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování, Carini, C., Borzaga, C., Chiomento, S., et al., *Social enterprises and their ecosystems in Europe – Comparative synthesis report* (Sociální podniky a jejich ekosystémy v Evropě – srovnávací souhrnná zpráva), Úřad pro publikace, 2019.

14 Například právní status v některých zemích vhodný pro určité kategorie sociálních podniků, např. sociální podniky pro pracovní integraci, může být příliš omezující, pokud jde o sociální potřeby, které musí tyto organizace naplňovat. Příliš restriktivní provedení pravidel EU ve vnitrostátním právu, například pravidel pro zadávání veřejných zakázek, může navíc vést k znevýhodnění subjektů sociální ekonomiky.

15 Nedostatek finančních prostředků pro sociální podniky v Evropě byl odhadnut na téměř 1 miliardu EUR ročně, zatímco nedostatek finančních prostředků pro mikrofinancování byl v celé EU odhadnut na 12,9 miliardy EUR ročně. Odhaduje se, že na podporu sociální ekonomiky bylo v programovém období 2014–2020 z rozpočtu EU uvolněno nejméně 2,5 miliardy EUR, a ambicí Komise je úroveň podpory pro období 2021–2027 zvýšit.

16 Číselný údaj vztahující se k EU-28. Viz Evropský hospodářský a sociální výbor, Monzon, J. L., Chaves, R., *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union* (Nedávný vývoj sociální ekonomiky v Evropské unii), 2017, s. 69.

hospodářskou soutěž, průmysl, místní a regionální rozvoj a územní spolupráci. Účinná podpora sociální ekonomiky proto vyžaduje komplexní přístup, který zohledňuje všechny vzájemně propojené aspekty, jež mají na toto odvětví vliv.

Cíl návrhu

Účinné využití potenciálu sociální ekonomiky vyžaduje jak **přizpůsobení právních rámců**, tak **cílené politiky** orgánů veřejné moci[17]. Kromě toho je pro pochopení specifických potřeb tohoto odvětví a pro usnadnění komunikace se zúčastněnými stranami klíčová účinná organizace **správních a institucionálních struktur**.

Za účelem řešení této komplexní otázky vypracovala Komise v posledních letech pokyny a zdroje pro orgány veřejné moci k různým tématům. Příklady zahrnují *příručku „Sociální nakupování“*, zprávu *Making socially responsible public procurement work* (Fungující společensky odpovědné veřejné zakázky), příručku k právním rámcům pro sociální podniky, stručná shrnutí politických otázek ohledně měření sociálního dopadu a oběhového hospodářství, studie o digitalizaci a spolupráci mezi sociální ekonomikou a tradičními podniky a zprávu o klastrech sociálních a ekologických inovací.

Můžeme proto vycházet z těchto zdrojů a nástrojů a z rozsáhlých zkušeností členských států a partnerských zemí mimo EU a vytvořit **komplexní, ucelená a aktuální doporučení**, jak podporovat sociální ekonomiku napříč politickými oblastmi a právními rámci.

Cílem navrhované iniciativy je zlepšit **přístup na trh práce** a **sociální začlenění** tím, že se členským státům poskytne podpora při **začleňování sociální ekonomiky do jejich sociálně-ekonomických politik,** a **vytvářením podpůrných opatření a příznivého prostředí pro toto odvětví.** Podporou sociální ekonomiky chce návrh rovněž stimulovat udržitelný hospodářský a průmyslový rozvoj, přispívat k územní soudržnosti v členských státech a podporovat sociální inovace. Toho bude dosaženo využitím výzkumu, zkušeností a zpětné vazby od zúčastněných stran s cílem formulovat doporučení, **jak přizpůsobit veřejné politiky a právní rámce**, aby podporovaly sociální ekonomiku, zejména v oblastech, kde je méně rozvinutá. Návrh bude také formulovat doporučení, jak **přizpůsobit správní a institucionální struktury** na podporu těchto subjektů a jak spolupracovat se zúčastněnými stranami v tomto odvětví.

Navrhovaná iniciativa má synergie s dalšími opatřeními oznámenými v akčním plánu pro sociální ekonomiku. Především úzce souvisí s **portálem pro sociální ekonomiku**, který byl spuštěn souběžně s tímto návrhem a jehož cílem je zvýšit informovanost a usnadnit přístup k informacím a zdrojům na podporu sociální ekonomiky. Portál bude poskytovat informace o politice a programech financování EU, pokyny, fakta a čísla a příklady osvědčených postupů.

Dva pracovní dokumenty útvarů Komise k daňovým záležitostem, které jsou přiloženy k tomuto doporučení, poskytují faktické informace o aktuálním stavu právních rámců pro zdanění v členských státech a o judikatuře a soudních rozhodnutích v těchto věcech:

– [SWD(2023) xyzx] „**Relevant taxation frameworks for social economy entities**“ (Příslušné rámce pro zdanění subjektů sociální ekonomiky), který vychází z analýz a informací poskytnutých orgány členských států a zúčastněnými stranami v oblasti sociální ekonomiky, a

[17] Například zpráva o projektu Buying for social impact (nakupování s myšlenkou sociálního dopadu) zdůrazňuje, že sociálně odpovědné zadávání veřejných zakázek je snazší provádět v zemích, kde jsou pro sociální podniky zavedeny právní rámce nebo právní formy.

– [SWD(2023) xyzx] „**Non-discriminatory taxation of charitable organisations and their donors**: **principles drawn from EU case-law**“ (Nediskriminační zdanění charitativních organizací a jejich dárců: zásady vyplývající z judikatury EU), který obsahuje popis této klíčové zásady, jak ji vykládá Soudní dvůr Evropské unie.

Jak bylo oznámeno v **pracovním programu Komise na rok 2023**[18], Komise rovněž předloží iniciativu týkající se přeshraničních činností sdružení na jednotném trhu, jejímž cílem je odstranit regulační a administrativní překážky na jednotném trhu pro sdružení působící ve více než jednom členském státě. Tato iniciativa pomůže posílit hospodářský a společenský dopad sdružení v EU. Cíl legislativní iniciativy je v souladu s cílem doporučení Rady, kterým je podpora sociálního začleňování a přístupu na trh práce prostřednictvím podpory příznivého prostředí pro sociální ekonomiku, které zlepšuje regulační a administrativní podmínky pro subjekty sociální ekonomiky.

- **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Akční plán pro sociální ekonomiku navazuje na **Iniciativu pro sociální podnikání**[19] (2011) – krátkodobý akční plán, jehož cílem bylo podpořit růst sociálních podniků a podnítit diskusi o střednědobých/dlouhodobých strategiích pro toto odvětví. Vychází z **iniciativy pro začínající a rychle se rozvíjející podniky**[20] (2016), jejímž širším cílem bylo poskytnout inovativním začínajícím podnikům příležitosti stát se předními světovými společnostmi prostřednictvím zlepšení partnerství, rozvoje dovedností, přístupu k financím a odstranění překážek pro začínající podnikatele (včetně subjektů sociální ekonomiky) při rozšiřování jejich podnikání na jednotném trhu.

Spolu s akčním plánem pro sociální ekonomiku tento návrh dále podporuje provádění doporučení uvedených v závěrech Rady z roku 2015 o podpoře sociální ekonomiky jakožto jednoho z klíčových motorů hospodářského a sociálního vývoje v Evropě.

Kromě toho, že tento návrh přispívá k cílům stanoveným v rámci **evropského pilíře sociálních práv** a jeho akčním plánu, jak je uvedeno výše, je spojen s dalšími iniciativami v oblastech politiky **zaměstnanosti** a **sociálního začleňování**.

Pro úspěšné provádění **Evropské strategie v oblasti péče** a zlepšení situace příjemců péče i pečujících osob v celé EU je nezbytné zajistit společný závazek všech zúčastněných stran. Subjekty sociální ekonomiky přinášejí přidanou hodnotu k poskytování vysoce kvalitních pečovatelských služeb, neboť zaujímají přístup zaměřený na člověka a opětovně investují zisky do svého poslání a místních komunit. Vytvoření příznivého prostředí pro sociální ekonomiku, včetně lepšího přístupu k financování, může pomoci dosáhnout cíle poskytovat kvalitní, cenově dostupné a přístupné pečovatelské služby v celé EU. Může také vést ke spravedlivějším pracovním podmínkám pro pracovníky v sociální ekonomice, zejména prostřednictvím podpory sociálního dialogu v souladu s **návrhem doporučení Rady o**

---

18 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o pracovním programu Komise na rok 2023: Pevná a jednotná Unie, COM(2022) 548 final.

19 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Iniciativa pro sociální podnikání: Vytvářet příznivé prostředí pro podporu sociálních podniků v rámci sociálního hospodářství a sociálních inovací“, KOM(2011) 0682 v konečném znění.

20 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Budoucí evropští lídři: Iniciativa pro začínající a rychle se rozvíjející podniky“, COM(2016) 0733 final.

posílení sociálního dialogu v Evropské unii[21]. To platí i pro cíle stanovené v rámci **evropské záruky pro děti**[22], neboť subjekty sociální ekonomiky mohou hrát roli při navrhování a poskytování kvalitních služeb pro děti, zejména pro děti v nouzi, jako je inkluzivní vzdělávání, mimoškolní péče, volnočasové a kulturní aktivity. **Strategie EU pro práva dítěte**[23] zejména posiluje závazek EU bojovat proti dětské chudobě a chránit děti a dospívající před násilím. K prosazování opatření zaměřených na boj proti násilí a diskriminaci, zejména vůči zranitelným dětem, by přispěla podpora ze strany všech částí společnosti, včetně subjektů sociální ekonomiky.

Návrh má rovněž vazby na **Unii rovnosti** a související strategie, včetně **strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025**, **strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030**[24], **strategie pro rovnost LGBTIQ osob**[25], **akčního plánu EU proti rasismu**[26] a **strategického rámce EU pro Romy na období 2020–2030**[27]. Řešením problémů, s nimiž se potýkají znevýhodněné a nedostatečně zastoupené skupiny, může sociální ekonomika pomoci lidem začlenit se na trh práce a bojovat proti sociálnímu vyloučení.

Návrh rovněž přispívá k **akčnímu plánu pro integraci a začleňování na období 2021–2027**[28], jehož cílem je podpořit úspěšnou integraci a začlenění migrantů a občanů EU z přistěhovaleckého prostředí do společnosti EU. Sociální ekonomika integruje migranty například tím, že jim nabízí pracovní příležitosti prostřednictvím sociálních podniků pro pracovní integraci, které jsou přizpůsobeny jejich potřebám.

Podporou sociální ekonomiky při začleňování mladých lidí na trh práce prostřednictvím odborné přípravy, učňovské přípravy a pracovních míst (včetně podpory sociálního podnikání) mohou členské státy zvýšit počet kvalitních příležitostí, které jsou mladým lidem k dispozici, a připravit tak cestu k provádění **posílené záruky pro mladé lidi**[29].

Sociální ekonomika může rovněž přispět ke snížení nedostatku kvalifikovaných pracovníků díky možnostem změny kvalifikace a prohlubování dovedností prostřednictvím odborné přípravy na pracovišti a dalších forem odborné přípravy. Tento návrh proto souvisí s

---

21 Návrh doporučení Rady o posílení sociálního dialogu v Evropské unii, COM(2023) 38 final.

22 Doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti.

23 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „*Strategie EU pro práva dítěte*“, COM(2021) 142 final.

24 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „*Unie rovnosti: Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030*“, (COM(2021) 101 final.

25 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „*Unie rovnosti: strategie pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020–2025*“, COM(2020) 698 final.

26 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „*Unie rovnosti: Akční plán EU proti rasismu na období 2020–2025*“, COM(2020) 565 final.

27 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „*Unie rovnosti: strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů*“, COM(2020) 620 final.

28 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „*Akční plán pro integraci a začleňování na období 2021–2027*“, COM(2020) 758 final.

29 Doporučení Rady ze dne 30. října 2020 o mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi a o nahrazení doporučení Rady ze dne 22. dubna 2013 o zavedení záruk pro mladé lidi 2020/C 372/01 (Úř. věst. C 372, 4.11.2020, s. 1).

Evropskou agendou dovedností[30] a jejími cíli posílit udržitelnou konkurenceschopnost, zajistit sociální spravedlnost a budovat odolnost. V květnu 2022 Komise zahájila partnerství nazvané Pakt pro dovednosti, jehož cílem je posílit dovednosti lidí pracujících v odvětví lokální a sociální ekonomiky. Aliance provádí plán pro odvětvovou spolupráci v oblasti dovedností se zaměřením na sociální podniky působící v oblasti začlenění na trhu práce[31].

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Tento návrh doplňuje řadu dalších iniciativ EU a je s nimi v souladu.

Je v souladu se **Zelenou dohodou pro Evropu** – plánem Evropské komise, který má do roku 2050 zajistit, aby EU byla klimaticky neutrální a účinně využívala zdroje, a s **politickým programem Digitální dekáda**[32] – vizí digitální suverenity v Evropě založenou na jasných cílech a zásadách. Konkrétně může sociální ekonomika přispět k probíhajícím opatřením v rámci **dlouhodobé strategie konkurenceschopnosti**[33], **průmyslového plánu Zelené dohody**[34], **aktu o průmyslu pro nulové čisté emise**[35] a **plánu REPowerEU**[36] a těžit z nich, aby se posílila konkurenceschopnost evropského průmyslu pro nulové čisté emise a podpořil rychlý přechod ke klimatické neutralitě. Aby tuto úlohu zdůraznila a posílila, vydala Evropská komise v listopadu 2022 dokument **Cesta transformace pro průmyslový ekosystém lokální a sociální ekonomiky**[37], vytvořený společně se zúčastněnými stranami, který identifikuje čtrnáct oblastí činnosti v rámci průmyslové strategie EU. **Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu**[38] rovněž uznává, že subjekty sociální ekonomiky mohou pomoci zajistit, aby tento přechod byl sociálně spravedlivý a vyvážený.

Komise vydala pokyny pro členské státy[39], v nichž je vybízí, aby při aktualizaci svých **vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu** řešily nedostatky v oblasti pracovních sil a dovedností a zajistily tak kvalifikovanou pracovní sílu pro přechod na čistou energii. Do těchto nástrojů strategického plánování lze zahrnout i subjekty sociální ekonomiky.

---

30 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „*Evropská agenda dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost*“, COM/2020/274 final.

31 B-WISE je projekt financovaný z programu Erasmus+, jehož cílem je vytvořit evropskou strategii pro řešení potřeb v oblasti dovedností, zejména digitálních, v odvětví sociálních podniků pro pracovní integraci.

32 Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2481 ze dne 14. prosince 2022, kterým se zavádí politický program Digitální dekáda 2030 (Úř. věst. L 323, 19.12.2022, s. 4).

33 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „*Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030*“, COM(2023) 168 final.

34 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „*Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi*“, COM(2023) 62 final.

35 COM(2023) 161 final – návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje rámec opatření pro posílení evropského ekosystému výroby produktů technologií pro nulové čisté emise (akt o průmyslu pro nulové čisté emise).

36 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „*Plán REPowerEU*“, COM(2022) 230 final.

37 Zpráva „Cesta transformace pro lokální a sociální ekonomiku“.

38 Viz doporučení Rady ze dne 16. června 2022 ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 35).

39 Sdělení Komise o pokynech pro členské státy k aktualizaci vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu na období 2021–2030 (Úř. věst. C 495, 29.12.2022, s. 24).

Návrh podporuje provádění **akčního plánu pro oběhové hospodářství**[40] přijatého v březnu 2020. Akční plán se zaměřuje na řešení trojí krize, kterou představuje změna klimatu, ztráta biologické rozmanitosti a znečištění, a jeho cílem je systematizovat opatření v oblasti oběhového hospodářství v zájmu dosažení klimaticky neutrálního a konkurenceschopného hospodářství účinně využívajícího zdroje. Meziodvětvová povaha sociální ekonomiky a její průkopnická role při vytváření pracovních míst spojených s oběhovým hospodářstvím může přispět k rozvoji tohoto odvětví. Zejména může přispět k úsilí Komise podporovat udržitelné výrobky, jehož motorem je **návrh na vytvoření rámce pro stanovení požadavků na ekodesign udržitelných výrobků**[41], a podporovat opravy a opětovné použití zboží, jak je uvedeno v akčním plánu pro oběhové hospodářství. Návrh má rovněž význam ve vztahu ke **strategii pro malé a střední podniky**[42], která podporuje malé a střední podniky ve všech odvětvích snížením regulační zátěže a zlepšením přístupu na trhy a k financování.

V neposlední řadě návrh přispívá k dosažení **cílů v oblasti udržitelného rozvoje** přijatých v roce 2015 v rámci Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030. Sociální ekonomika určitou formou přispívá k většině cílů udržitelného rozvoje, zejména k cíli ukončit chudobu (cíl 1) a zajistit důstojnou práci a hospodářský růst (cíl 8). Mezinárodní politický impuls pro sociální ekonomiku roste v návaznosti na přijetí **rezoluce týkající se důstojné práce a sociální a solidární ekonomiky** na 110. Mezinárodní konferenci práce Mezinárodní organizace práce dne 10. června 2022[43], **doporučení OECD o sociální a solidární ekonomice a sociálních inovacích** rovněž dne 10. června 2022[44] a přijetí **rezoluce OSN o podpoře sociální a solidární ekonomiky pro udržitelný rozvoj**[45] dne 18. dubna 2023.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právní základ

Návrh bude vycházet z článku 292 Smlouvy o fungování Evropské unie ve spojení s jejím článkem 149 a čl. 153 písm. h) a j).

• Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)

Návrh obsahuje doporučení členským státům ohledně strategií a politik, které uznávají, podporují a rozvíjejí přínosy sociální ekonomiky k přístupu na trh práce a k sociálnímu začlenění. Obsahuje doporučení týkající se opatření na podporu rovnoměrného rozvoje sociální ekonomiky v celé EU a podpory inovativních přístupů k zaměstnanosti ve spolupráci s tímto odvětvím. Splňuje zásadu subsidiarity, neboť stanoví klíčové zásady, které jsou užitečné zejména pro členské státy, v nichž je toto odvětví méně rozvinuto, a zároveň poskytuje členským státům flexibilitu v tom, jak budou doporučení provádět.

---

40 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Nový akční plán pro oběhové hospodářství – Čistší a konkurenceschopnější Evropa“, COM(2020) 98 final.

41 Návrh nařízení o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign udržitelných výrobků a o zrušení směrnice 2009/125/ES (2022/0095 (COD)).

42 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „*Strategie pro udržitelnou a digitální Evropu zaměřená na malé a střední podniky*“ (COM/2020/103 final).

43 https://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/110/reports/texts-adopted/WCMS_848633/lang--en/index.htm.

44 https://www.oecd.org/cfe/leed/social-economy/social-economy-recommendation/.

45 https://unsse.org/wp-content/uploads/2023/04/A-77-L60.pdf.

Návrh zohledňuje zejména širokou škálu tradic, oblastí působnosti a pojmů používaných v sociální ekonomice v členských státech. Nemá významný vliv na finanční rovnováhu členských států ani na jejich schopnost zachovat nebo zavést ambiciózněji politiky.

- **Proporcionalita**

Návrh podporuje a doplňuje opatření členských států ke zlepšení přístupu na trh práce a sociálního začleňování prostřednictvím opatření, která pomáhají vytvářet příznivé prostředí pro sociální ekonomiku. Uznává, že v jednotlivých zemích existuje široká škála postupů a systémů a že různé vnitrostátní, regionální nebo místní podmínky mohou vést k rozdílům v provádění doporučení. Členské státy tak mají možnost přizpůsobit provádění návrhu svým jedinečným podmínkám.

Zásada proporcionality byla pro výběr správného nástroje pro návrh klíčová.

- **Volba nástroje**

Nástrojem je návrh doporučení Rady. Vychází ze stávajícího systému práva a politik EU a je v souladu s typem nástrojů, které jsou k dispozici pro opatření EU v oblasti zaměstnanosti a sociální politiky. Doporučení jako nezávazný právní nástroj odráží předpoklad, že členské státy mají pravomoc v oblasti sociální politiky. Odráží také rozdílné tradice, oblasti působnosti, podmínky a úroveň rozvoje sociální ekonomiky v celé EU. Doporučení signalizuje závazek členských států k cílům a opatřením uvedeným v textu a poskytuje pevný základ pro spolupráci v této oblasti na úrovni EU.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Hodnocení *ex post* / kontroly účelnosti platných právních předpisů**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Komise v souvislosti s touto iniciativou provedla rozsáhlý konzultační proces, do něhož se zapojila široká veřejnost a řada zúčastněných stran. Tento proces zahrnoval zveřejnění „**výzvy k předložení faktických podkladů**“, předběžné stanovisko **Evropského výboru regionů** a setkání se **sociálními partnery, organizacemi občanské společnosti, Výborem pro zaměstnanost** a **Výborem pro sociální ochranu** a s **Expertní skupinou pro sociální ekonomiku a sociální podniky**. K předpokládané oblasti působnosti návrhu přispěla také **skupina Evropského parlamentu pro sociální ekonomiku** a **Evropský hospodářský a sociální výbor** (prostřednictvím kategorie pro sociální ekonomiku).

Cílem těchto konzultací bylo získat vyvážený přehled o všech typech zúčastněných stran – členských státech, subjektech sociální ekonomiky, zprostředkovatelích financování a akademické sféře. Proces konzultací přinesl poznatky, které byly využity při přípravných pracích a vnesly do návrhu další pohledy. Podrobnosti o konzultačním procesu jsou rozebrány v **pracovním dokumentu útvarů Komise** přiloženém k tomuto návrhu.

- **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

Kromě podnětů získaných během procesu konzultací se zúčastněnými stranami je návrh podložen rozsáhlými důkazy shromážděnými v posledních letech o politických a právních rámcích pro sociální ekonomiku. Hlavními zdroji důkazů byly:

– mapování ekosystémů sociálních podniků ve všech zemích EU z roku 2020, v jehož rámci výzkumní pracovníci konzultovali více než 750 zúčastněných stran, včetně

tvůrců politik, zástupců sociálních podniků, sítí sociálních podniků a dalších podpůrných organizací, akademických pracovníků a odborníků ze všech členských států i z dalších zemí,

– nástroj Better Entrepreneurship Policy, podrobné revize politiky sociálního podnikání v několika členských státech a mezinárodní příručky Social Impact Measurement for the Social and Solidarity Economy (Měření sociálního dopadu pro sociální a solidární ekonomiku) a k Legal Frameworks for the Social and Solidarity Economy (Právní rámce pro sociální a solidární ekonomiku) vypracované ve spolupráci s OECD,

– doporučení OECD k sociální a solidární ekonomice a sociálním inovacím přijaté dne 10. června 2022 a dokument Policy Guide on Social Impact Measurement for the Social and Solidarity Economy (Politické pokyny k měření sociálního dopadu pro sociální a solidární ekonomiku),

– studie z roku 2017 s názvem *Nedávný vývoj sociální ekonomiky v Evropské unii*, kterou vypracovalo Mezinárodní výzkumné a informační centrum pro veřejnou, sociální a družstevní ekonomiku pro Evropský hospodářský a sociální výbor,

– studie z roku 2020 o dopadu Iniciativy pro sociální podnikání z roku 2011, kterou vypracovala Komise, a následných opatření, která vychází z více než 300 rozhovorů s širokou škálou zúčastněných stran ze všech členských států EU, a

– Cesta transformace pro lokální a sociální ekonomiku a vstupy získané během procesu spoluvytváření.

- **Posouzení dopadů**

Navrhovaný nástroj – doporučení Rady – nabízí návod, jak přizpůsobit politický a právní rámec na podporu subjektů sociální ekonomiky, a poskytuje členským státům flexibilitu při navrhování a provádění opatření v souladu s jejich vnitrostátními postupy a v závislosti na povaze jejich ekosystémů sociální ekonomiky. Proto není zapotřebí provést posouzení dopadů.

Návrh má potenciál zlepšit příznivé prostředí pro sociální ekonomiku, zejména v členských státech, kde je sociální ekonomika méně rozvinutá. To pomůže dosáhnout rovnoměrnějšího rozvoje tohoto odvětví v celé EU.

- **Účelnost právních předpisů a zjednodušení**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Základní práva**

Toto doporučení dodržuje základní práva a ctí zásady uznávané Listinou základních práv Evropské unie. Sociální ekonomika upřednostňuje sociální a environmentální odpovědnost, účast a demokratické řízení, což je v souladu se zaměřením Listiny na podporu rovnosti a solidarity.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Tento návrh nemá žádné finanční důsledky pro rozpočet EU.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a způsoby monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Bod 23 doporučuje členským státům, aby do 18 měsíců od přijetí návrhu přijaly nebo aktualizovaly své strategie pro sociální ekonomiku.

Bod 24 doporučuje členským státům, aby přezkoumaly a zlepšily své správní a institucionální uspořádání na všech úrovních správy.

Bod 25 doporučuje členským státům, aby monitorovaly a hodnotily provádění doporučení Rady na vnitrostátní úrovni a aby do tohoto procesu zapojily regionální a místní orgány a zúčastněné strany. Komise bude monitorovat provádění formou pravidelných konzultací s členskými státy prostřednictvím Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu.

Podle bodu 26 se členské státy žádají, aby nejpozději do čtyř let od přijetí doporučení formálně podaly zprávu o pokroku při jeho provádění a poté další zprávu po pěti letech.

Aby se minimalizovala zátěž vlád členských států EU spojená s podáváním zpráv, mělo by se přesné načasování první zprávy shodovat s rámcem pro podávání zpráv, který předpokládá doporučení OECD o sociální a solidární ekonomice a sociálních inovacích. Na tomto základě Komise vypracuje zprávu o provádění tohoto doporučení a předloží ji k projednání Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu.

- **Informativní dokumenty (u směrnic)**

Nevztahuje se na tento návrh.

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

V bodech 1–3 jsou uvedeny cíle a oblast působnosti tohoto doporučení.

V bodě 4 jsou uvedeny definice sociální ekonomiky a sociálního podniku.

Body 5–8 doporučují členským státům, aby zavedly opatření, která **podporují přístup na trh práce a sociální začlenění** prostřednictvím sociální ekonomiky. Konkrétně:

Bod 5 doporučuje členským státům, aby zavedly **politiky na trhu práce** na podporu zaměstnanců v sociálních podnicích a jejich opětovného začlenění na trh práce, na podporu spolupráce mezi veřejnými službami zaměstnanosti, subjekty sociální ekonomiky a běžnými podniky, aby bylo možné lépe oslovit mladé lidi, kteří se nevzdělávají, nepracují ani se neúčastní odborné přípravy, na podporu sociálního podnikání jako prostředku k vytváření samostatné výdělečné činnosti a zaměstnanosti obecně, na podporu toho, aby se do trhu práce mohl zapojit větší počet osob se zdravotním postižením, a na podporu sociálního dialogu a kolektivní vyjednávání s cílem zajistit spravedlivé pracovní podmínky.

Bod 6 doporučuje členským státům, aby uznaly a podporovaly přínos subjektů sociální ekonomiky k **sociálnímu začleňování** a zahrnuly je do tvorby a poskytování sociálních a pečovatelských služeb, bydlení, vzdělávání a aktivit pro děti a mládež.

Bod 7 doporučuje členským státům, aby podporovaly **vzdělávání a rozvoj dovedností** pro sociální ekonomiku vytvářením poznatků o dovednostech v návaznosti na potřeby trhu, spoluprací se sociální ekonomikou za účelem usnadnění vzdělávání zaměstnanců s cílem překlenout nedostatek dovedností a usnadnit jejich přechod na trh práce a vytvářením národních nebo nadnárodních kompetenčních center pro sociální ekonomiku ve spolupráci s poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy.

Bod 8 doporučuje členským státům, aby posílily úlohu subjektů sociální ekonomiky při podpoře **sociálních inovací** a v klíčových odvětvích místního rozvoje a zaměstnanosti a aby stavěly na příspěvku sociální ekonomiky ke **spravedlivé souběžné transformaci** a zároveň podporovaly udržitelný hospodářský a průmyslový rozvoj a územní soudržnost.

Body 9–21 doporučují členským státům vytvořit příznivé rámce pro sociální ekonomiku tím, že navrhnou a provedou komplexní strategie pro toto odvětví. Konkrétně:

Bod 13 doporučuje členským státům, aby zlepšily **přístup k veřejnému a soukromému financování** sociální ekonomiky tím, že umožní ekosystémy sociálního financování a využijí dostupné finanční prostředky, jako jsou fondy EU.

Body 14–16 doporučují členským státům **zlepšit přístup subjektů sociální ekonomiky na trhy** tím, že podpoří využívání sociálně odpovědných veřejných zakázek v souladu s možnostmi, které nabízí stávající evropský právní rámec pro zadávání veřejných zakázek, a podpoří spolupráci mezi subjekty sociální ekonomiky a běžnými podniky.

Bod 17 doporučuje členským státům, aby co nejvíce využily současnou působnost **pravidel státní podpory** podle práva EU na podporu sociální ekonomiky.

Bod 18 doporučuje členským státům, aby zajistily, že **daňové systémy** nebudou bránit rozvoji sociální ekonomiky, a aby posoudily, zda daňové systémy dostatečně podporují její rozvoj, a posílily přeshraniční filantropii.

Bod 19 doporučuje členským státům, aby u subjektů sociální ekonomiky podporovaly zavádění **procesů měření a řízení sociálního dopadu**, které se používají k měření a hodnocení sociálního dopadu konkrétního projektu nebo organizace.

Body 20–21 doporučují členským státům **zvýšit povědomí** o sociální ekonomice a jejím přínosu, mimo jiné sledováním rozvoje a výkonnosti sociální ekonomiky prostřednictvím **výzkumu**, **údajů** a **statistik**.

Bod 22 vítá záměr Komise podpořit provádění doporučení Rady, a to i prostřednictvím následných opatření.

Body 23–26 se týkají procesu provádění, monitorování a hodnocení.

2023/0179 (NLE)

Návrh

DOPORUČENÍ RADY

ohledně vypracování rámcových podmínek sociální ekonomiky

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 ve spojení s článkem 149 a s čl. 153 písm. h) a j) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů[46],

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Evropský pilíř sociálních práv[47], vyhlášený dne 17. listopadu 2017, stanoví řadu zásad, jejichž účelem je podpořit spravedlivé a dobře fungující trhy práce a systémy sociálního zabezpečení. Patří mezi ně zásada č. 1 o právu na kvalitní a inkluzivní všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení, zásada č. 2 o rovnosti žen a mužů, zásada č. 3 o rovných příležitostech, zásada č. 4 o aktivní podpoře zaměstnanosti, zásada č. 5 o bezpečném a adaptabilním zaměstnání a zásady č. 11 a 16–20 o sociální ochraně a začlenění dětí, osob se zdravotním postižením a osob bez domova a o přístupu k základním službám, zdravotní a dlouhodobé péči.

(2) V červnu 2021 Evropská rada v souladu s Portským prohlášením[48] uvítala hlavní cíle Unie pro rok 2030 stanovené v akčním plánu evropského pilíře sociálních práv[49]. Těmito cíli je dosáhnout nejméně 78% míry zaměstnanosti, nejméně 60% účasti všech dospělých osob ročně na odborné přípravě a snížení počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením nejméně o 15 milionů (z toho nejméně o 5 milionů dětí). Členské státy si poté stanovily vnitrostátní cíle ve všech třech oblastech, aby pomohly dosáhnout těchto společných cílů.

(3) I přes pokrok, kterého bylo v uplynulém desetiletí dosaženo při snižování chudoby a sociálního vyloučení, bylo v roce 2021 těmito jevy stále ohroženo 95,4 milionu lidí. Riziko chudoby se zvýšilo u osob žijících v domácnostech (téměř) bez zaměstnání, a v mnoha členských státech se zhoršila hloubka a délka trvání chudoby. Klíčem ke zmírnění tohoto problému je kvalitní a udržitelná zaměstnanost. Díky způsobu fungování sociální ekonomiky, jejím činnostem a cílům, které sleduje, hraje sociální

---

46 Stanovisko Výboru regionů k tématu „Vytvoření příznivého prostředí pro sociální ekonomiku – místní a regionální perspektiva“ (CDR 5492/2022).

47 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „*Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv*“, COM(2021) 102 final.

48 https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/05/08/the-porto-declaration/.

49 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv, COM/2021/102 final.

ekonomika klíčovou roli při zlepšování sociálního začlenění a rovného přístupu na trh práce. Přispívá tak k úspěšnému provádění evropského pilíře sociálních práv.

(4) Subjekty sociální ekonomiky mohou vytvářet a udržovat kvalitní pracovní místa; přispívají k začleňování znevýhodněných skupin do společnosti a na trh práce a rovným příležitostem pro všechny. To je v souladu s rámcem inkluzivního oživení, jak je zdůrazněno v hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států stanovených rozhodnutím Rady (EU) 2022/2296[50]. Mohou stimulovat udržitelný hospodářský a průmyslový rozvoj a podporovat aktivní účast občanů ve společnosti. Subjekty sociální ekonomiky rovněž významně přispívají k evropským systémům sociálního zabezpečení tím, že doplňují veřejné služby, oživují evropský venkov a vylidněné oblasti a hrají důležitou roli v mezinárodní rozvojové politice.

(5) Dne 9. prosince 2021 přijala Evropská komise nový akční plán pro sociální ekonomiku[51]. Akční plán přispívá k prioritě Evropské komise, kterou je rozvoj „hospodářství ve prospěch lidí“, a je v souladu se závěry Rady z roku 2015 o podpoře sociální ekonomiky jakožto jednoho z klíčových motorů hospodářského a sociálního vývoje v Evropě[52]. V akčním plánu Komise navrhla konkrétní opatření, která mají být provedena na úrovni Unie i na vnitrostátní úrovni. Cílem opatření je posílit sociální inovace, podpořit rozvoj sociální ekonomiky a uvolnit její sociální a hospodářskou transformační sílu. Opatření se zaměřují na vytvoření vhodných podmínek pro rozvoj sociální ekonomiky, na vytvoření příležitostí pro subjekty sociální ekonomiky, aby mohly začít podnikat a rozšiřovat svou činnost, a na zajištění většího zviditelnění sociální ekonomiky a jejího potenciálu. Evropský parlament akční plán uvítal ve svém usnesení ze dne 6. července 2022[53].

(6) Sociální ekonomika, v některých členských státech označovaná také jako solidární ekonomika a/nebo sociální (a) solidární ekonomika, zahrnuje rozmanitou škálu subjektů s různými obchodními a organizačními modely, které upřednostňují sociální a/nebo environmentální cíle před ziskem. Tyto subjekty mohou mít různé právní formy, jako jsou družstva, vzájemné společnosti, sdružení a nadace, a zahrnují také sociální podniky, které jsou v některých členských státech uznávány jako zvláštní právní forma. Jejich společným principem je opětovně investovat většinu zisku do plnění sociálních a/nebo environmentálních cílů a uplatňovat demokratické a/nebo participativní řízení. Konkrétní forma správy a řízení zavedená subjekty sociální ekonomiky se liší podle jejich povahy, oblasti působnosti a kontextu fungování. Princip demokratického nebo participativního řízení má tedy různé podoby, od přímého zapojení členů do řídících procesů až po reprezentativní zapojení členů nebo partnerů do jednotlivých řídících a správních funkcí. Například v družstvech, vzájemných společnostech a sdruženích má tato zásada často podobu „jedna osoba, jeden hlas“. Rozhodovací procesy v subjektech sociální ekonomiky jsou charakterizovány souborem kontrolních systémů a vztahů mezi různými činiteli, které se na činnosti subjektu podílejí, včetně manažerů, partnerů, zaměstnanců a příjemců.

---

50 Rozhodnutí Rady (EU) 2022/2296 ze dne 21. listopadu 2022 o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států (Úř. věst. L 304, 24.11.2022, s. 67).

51 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „*Rozvoj hospodářství ve prospěch lidí: akční plán pro sociální ekonomiku*“, COM(2021) 778 final.

52 Závěry Rady o podpoře sociální ekonomiky jakožto jednoho z klíčových motorů hospodářského a sociálního vývoje v Evropě (15071/15).

53 Usnesení Evropského parlamentu ze dne 6. července 2022 o akčním plánu EU pro sociální ekonomiku (2021/2179(INI)).

Spojením těchto různých činitelů podporují subjekty sociální ekonomiky úsilí mnoha zúčastněných stran, které se soustředí na kulturu účasti, odpovědnosti a transparentnosti a směřují k dosažení společného cíle.

(7) Subjekty sociální ekonomiky často usilují o vytváření ekonomických příležitostí, které podporují sociální začlenění a integraci znevýhodněných skupin, včetně osob se zdravotním postižením a osob s problémy v oblasti duševního zdraví, na trhu práce. Sociální podniky pro pracovní integraci jsou typem sociálních podniků, které se zaměřují na pomoc těmto skupinám lidí při začleňování do společnosti a do zaměstnání tím, že poskytují pracovní místa s různou úrovní kvalifikace a s inkluzivními a flexibilními pracovními podmínkami. Například poskytování jazykové podpory migrujícím pracovníkům a přizpůsobení úkolů a pracovního prostředí pro osoby se zdravotním postižením jim může nabídnout cestu z chudoby a sociálního vyloučení. Tyto pracovní příležitosti mohou sloužit jako odrazový můstek do dalších odvětví trhu práce a pomáhají překonat překážky pro zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných a dalších osob, které mají potíže s přístupem na trh práce.

(8) Nové sociální podniky mohou být účinným nástrojem pro vytváření pracovních míst a pozitivní sociální změny. Sociální ekonomika může některým nedostatečně zastoupeným skupinám, jako jsou ženy a mladí lidé, poskytnout příležitosti ke vstupu na trh práce nebo k založení sociálních podniků. Podle údajů Global Entrepreneurship Monitor tvoří přibližně 55 % světových sociálních podnikatelů muži a 45 % ženy, přičemž obecně v samostatné výdělečné činnosti převažují muži nad ženami v poměru dva ku jedné. Podle nedávného průzkumu Eurobarometru o postojích mladých lidí k sociálnímu podnikání mladí lidé oceňují význam sociálních a environmentálních cílů a participativní vedení. Členské státy by mohly zvážit způsoby, jak minimalizovat odrazující faktory pro potenciální podnikatele, například jak zajistit, aby si zachovali přístup k řádné sociální ochraně. Některé členské státy snížily příspěvky na sociální zabezpečení jako pobídku pro subjekty sociální ekonomiky, aby najímaly zaměstnance. Zajištění příznivého rámce pro převody podniků na zaměstnance za účelem vytvoření zaměstnaneckých družstev může být také způsobem jak zajistit pokračování malých a rodinných podniků a zabránit ztrátě pracovních míst, například v případě restrukturalizace.

(9) Subjekty sociální ekonomiky rovněž podporují začleňování mladých lidí, zejména těch, kteří nejsou zaměstnaní, ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy. Poskytují programy odborné přípravy a rozvoje dovedností a učňovskou přípravu uvedené v doporučení Rady ze dne 15. března 2018 o Evropském rámci pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu[54] a rovněž pracovní příležitosti. Přispívají tak k cílům stanoveným zárukami pro mladé lidi, které jsou uvedeny v doporučení Rady ze dne 30. října 2020 o mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi[55] a v doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o evropském přístupu k mikrocertifikátům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost[56]. Subjekty sociální ekonomiky mohou být v této roli podporovány z finančních prostředků Unie, například z programu Evropský

[54] Doporučení Rady ze dne 15. března 2018 o Evropském rámci pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu (Úř. věst. C 153, 2.5.2018, s. 1).

[55] Doporučení Rady ze dne 30. října 2020 o mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi a o nahrazení doporučení Rady ze dne 22. dubna 2013 o zavedení záruk pro mladé lidi (Úř. věst. C 372, 4.11.2020, s. 1).

[56] Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o evropském přístupu k mikrocertifikátům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 10).

sociální fond plus zřízeného nařízením (EU) 2021/1057[57]. Za tímto účelem se v členských státech uskutečnily úspěšné společné iniciativy mezi veřejnými službami zaměstnanosti a subjekty sociální ekonomiky[58]. V rámci těchto iniciativ hrají subjekty sociální ekonomiky důležitou roli při identifikaci osob, které potřebují pomoc, a při vytváření individuálních plánů, které jim pomohou dosáhnout sociálního a profesního začlenění, včetně odborné přípravy a pracovních příležitostí.

(10) Subjekty sociální ekonomiky mohou podporovat spravedlivé pracovní podmínky tím, že zapojují zaměstnance do řízení a rozhodování. Podpora sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání v sociální ekonomice může zlepšit pracovní podmínky zaměstnanců. Členské státy mohou tento aspekt sociální ekonomiky podporovat a stavět na něm a využívat jeho know-how tím, že zapojí subjekty sociální ekonomiky do přípravy a provádění aktivních politik na trhu práce[59].

(11) Sociální ekonomika přispívá k Unii rovnosti tím, že podporuje sociální začlenění znevýhodněných a nedostatečně zastoupených skupin prostřednictvím poskytování sociálních a pečovatelských služeb (včetně péče o děti, zdravotní péče a dlouhodobé péče), sociálního bydlení a podpory dětí a mladých lidí se zvláštními potřebami. Pomáhají snižovat nerovnosti, například rozdíly v zaměstnanosti žen a mužů, a to jak přímým zaměstnáváním velkého podílu žen, tak poskytováním pečovatelských služeb, které umožňují pečovatelům, z nichž většinu tvoří ženy, zapojit se do trhu práce. Sociální ekonomika jako důležitý partner veřejného sektoru může cenným způsobem přispět k vytváření a poskytování pobytových pečovatelských služeb, domácí péče a komunitní péče. Díky partnerským iniciativám mohou orgány veřejné moci a subjekty sociální ekonomiky poskytovat vysoce kvalitní, dostupné a cenově přijatelné pečovatelské služby.

(12) Systémy vzdělávání a odborné přípravy hrají klíčovou roli při získávání dovedností potřebných pro práci, osobní rozvoj a občanství. Pomáhají také zajistit kvalifikovanou pracovní sílu, která může přispět ke spravedlivé souběžné zelené a digitální transformaci. Subjekty sociální ekonomiky poskytují pracovní příležitosti, odbornou přípravu na pracovišti a programy učení se prací přizpůsobené potřebám jednotlivců a místní ekonomiky. Mají potenciál pomoci se zaváděním individuálních vzdělávacích účtů uvedených v doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o individuálních vzdělávacích účtech[60]. Proto mohou přispět k dosažení kvalifikované a přizpůsobivé pracovní síly schopné reagovat na změny na trhu práce, což může usnadnit přechod mezi jednotlivými pracovními místy a zmírnit nedostatek pracovních sil, a tím přispět k celkovému hospodářskému růstu. Členské státy mohou tento potenciál využít při získávání poznatků o dovednostech, usnadňování odborné přípravy a tvorbě vzdělávacích programů.

---

57 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Evropský sociální fond plus (ESF+) a zrušuje nařízení (EU) č. 1296/2013 (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 21).

58 Jedním z příkladů je belgická podpora poskytovaná podnikům typu „*collectief maatwerk*“, která zahrnuje finanční podporu sociálním podnikům pro pracovní integraci.

59 Příkladem je francouzská iniciativa *Territoires Zéro Chômeurs de Longue Durée*, jejímž cílem je bojovat proti dlouhodobé nezaměstnanosti zakládáním neziskových organizací v oblastech s vysokou mírou dlouhodobé nezaměstnanosti, které zaměstnávají místní obyvatele na dobu neurčitou, aby vykonávali užitečné činnosti pro komunitu, jako je recyklace, péče o děti a komunitní zahradničení. Podobné iniciativy byly zavedeny v nizozemském Groeningenu a rakouském Marientaalu.

60 Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o individuálních vzdělávacích účtech 2022/C 243/03 (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 26).

(13) Problémy, které s sebou přináší souběžná transformace a demografická změna, je třeba řešit na regionální a místní úrovni, aby bylo dosaženo hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Subjekty sociální ekonomiky obvykle působí zdola nahoru, jsou blízko komunitám, občanům a problémům, kterým čelí, často působí jako sociální inovátoři a nacházejí řešení, která lze rozšířit a/nebo replikovat a která přispívají k systémové sociální změně. Sociální ekonomika by například mohla nabízet možnosti zvyšování kvalifikace pracovníkům s nízkou kvalifikací z odvětví, která procházejí velkými změnami, a poskytovat cenově dostupné základní zboží skupinám s nízkými příjmy. V odlehlých a venkovských oblastech s menší nabídkou pracovních příležitostí a vzdělání mohou subjekty sociální ekonomiky poskytnout tolik potřebné příležitosti a zvýšit atraktivitu těchto regionů. Rozvoj ekosystémů sociální ekonomiky EU proto přispívá ke zmírnění důsledků stárnutí, úbytku obyvatelstva a dalších demografických trendů a k podpoře místního hospodářského a průmyslového rozvoje, zejména ve venkovských a odlehlých oblastech a v nejvzdálenějších regionech EU, například v zemědělství, ekologické produkci potravin a modré ekonomice.

(14) Podpora komunitně vedeného místního rozvoje a příznivých ekosystémů pro sociální inovace posiluje sociální ekonomiku a podporuje změnu směrem ke klimaticky neutrálnímu hospodářství v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu[61] a průmyslovým plánem Zelené dohody[62]. Vzhledem k důležité úloze sociální ekonomiky v rozvoji oběhového hospodářství by navržení průřezových a soudržných opatření průmyslové politiky v oblasti opětovného použití, oprav a recyklace mohlo podpořit fungující trh s druhotnými surovinami, optimalizovat příspěvek sociální ekonomiky k cílům stanoveným v akčním plánu pro oběhové hospodářství[63] a zvýšit konkurenceschopnost evropského průmyslu s nulovými čistými emisemi. Subjekty sociální ekonomiky působící v digitální oblasti prokázaly, že mají potenciál umožnit občanům a podnikům podílet se na inkluzivní digitální transformaci zaměřené na člověka a hrát aktivní roli při dosahování cílů a úkolů politického programu Digitální dekáda 2030, který byl stanoven rozhodnutím (EU) 2022/2481[64] a Evropským prohlášením o digitálních právech a zásadách pro digitální dekádu[65]. S cílem posílit odolnost této souběžné transformace na zelenou a digitální společnost aktualizovala Komise v květnu 2021 svou průmyslovou strategii Unie. Strategie stanoví výzvy, kterým čelí 14 průmyslových ekosystémů, včetně ekosystému „lokální a sociální ekonomiky“.

(15) Aby sociální ekonomika mohla naplnit svůj potenciál při podpoře přístupu na trh práce, sociálního začleňování, rozvoje dovedností, územní soudržnosti a udržitelného hospodářského rozvoje, potřebuje příznivý rámec. Vzhledem k tomu, že sociální ekonomika je ovlivňována horizontálními a odvětvovými politikami a předpisy, musí rámec pro její podporu zohledňovat specifické rysy sociální ekonomiky a další překážky, kterým subjekty sociální ekonomiky při svém rozvoji čelí a které omezují

---

61 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Zelená dohoda pro Evropu“, COM(2019) 640 final.

62 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „*Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi*“, COM(2023) 62 final.

63 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Nový akční plán pro oběhové hospodářství – Čistší a konkurenceschopnější Evropa“, COM(2020) 98 final.

64 Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2481 ze dne 14. prosince 2022, kterým se zavádí politický program Digitální dekáda 2030 (Úř. věst. L 323, 19.12.2022, s. 4).

65 Evropské prohlášení o digitálních právech a zásadách pro digitální dekádu, (COM(2022) 28 final.

jejich možnosti působit vedle běžných podniků. Subjekty sociální ekonomiky se nesnaží maximalizovat efektivitu a zisk, ale vytvářet pozitivní společenské výsledky. Potřebují podpůrná opatření a příznivé finanční, správní a právní prostředí, které zohlední specifické rysy jejich obchodních modelů, pokud jde o řízení, rozdělování zisku, pracovní podmínky a dopad. Tato opatření jim umožní například zaměstnávat méně produktivní pracovníky nebo poskytovat sociální služby za dostupné ceny. Je zapotřebí komplexních strategií, které vytvoří příznivé rámce. To může zahrnovat přijetí regulačních opatření nebo provádění či úpravu politik a iniciativ na podporu přínosu sociální ekonomiky k sociálním a environmentálním cílům a zvýšení její hospodářské a průmyslové hodnoty. Tyto strategie by měly sledovat pokrok a měřit účinnost iniciativ, podle potřeby provádět úpravy a zlepšení a v konečném důsledku vést k efektivnějším a účinnějším výsledkům v tomto odvětví. Může být nutné přijmout strategie na různých úrovních veřejné správy (celostátní, regionální a místní) v závislosti na institucionálním uspořádání a kontextu v jednotlivých členských státech. Regiony a další nižší než celostátní úrovně by mohly přijmout strategie pro sociální ekonomiku, které jsou jasně propojeny s cíli a prioritami regionálního rozvoje, a maximalizovat tak vzájemné výhody.

(16) Pro úspěšný rozvoj a provádění strategií pro sociální ekonomiku je nezbytné zapojit zúčastněné strany z oblasti sociální ekonomiky. Několik členských států již zřídilo skupiny na vysoké úrovni, které podporují dialog mezi orgány veřejné moci a subjekty sociální ekonomiky[66]. Reprezentativní sítě pro sociální ekonomiku mohou být také platformou pro kolektivní akce, mohou usnadnit spolupráci a sdílení informací a vytvářet příležitosti pro budování kapacit a vzájemné učení.

(17) Veřejná finanční podpora hraje důležitou úlohu v tom ohledu, že umožňuje zakládání a rozvoj subjektů sociální ekonomiky. Subjekty sociální ekonomiky mají obecně větší potíže s přístupem k finančním zdrojům než ostatní podniky. I přes některá zlepšení odhalila analýza trhů pro financování sociálních podniků například přetrvávající nesoulad mezi nabídkou financování určeného pro sociální podniky v Evropě a poptávkou po něm, a to jak z hlediska přístupu k dluhovému financování, tak z hlediska vlastního kapitálu. Vzhledem k tomu, že subjekty sociální ekonomiky se zaměřují na vytváření pozitivních sociálních a/nebo environmentálních dopadů a mohou svým financujícím subjektům a vlastníkům rozdělovat zisky pouze v omezené míře, pokud vůbec, nejsou obecně vhodné pro investory, kteří usilují o významné finanční výnosy. Podpůrná opatření, která jsou k dispozici pro řešení tohoto problému, jsou nejednotná a jejich účinnost se značně liší. Opatření jsou různá, od grantů a dotací až po poradenské služby a služby v oblasti budování kapacit, a často je poskytují inkubátory. Stále tedy existuje velký prostor pro zlepšení v oblasti poskytování financování přizpůsobeného různým fázím životního cyklu subjektu sociální ekonomiky a mohla by být užitečná další podpora pro mobilizaci soukromého financování a další doplňková opatření ke zlepšení přístupu subjektů sociální ekonomiky k financování. Jeden takový přístup zahrnuje možnost volby pro individuální střadatele nebo zaměstnance, kteří se účastní programů penzijního či jiného spoření financovaných zaměstnavatelem, vybrat si program spoření, který investuje část jejich úspor do sociálního podniku[67].

---

66 Například francouzská Vysoká rada pro sociální a solidární ekonomiku, španělská Rada pro rozvoj sociální ekonomiky a portugalská Národní rada pro sociální ekonomiku.

67 Například „Les Fonds Communs de Placement d'Entreprise solidaires“ ve Francii.

(18) Unie poskytuje mnoho možností financování na podporu sociální ekonomiky. Financování poskytuje Evropský sociální fond plus, Evropský fond pro regionální rozvoj zřízený nařízením (EU) 2021/1058[68], Fond pro spravedlivou transformaci zřízený nařízením (EU) 2021/1056[69], Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova zřízený nařízením (EU) č. 1305/2013[70], program pro jednotný trh zřízený nařízením (EU) 2021/690[71], program InvestEU zřízený nařízením (EU) 2021/523[72], případně Nástroj pro oživení a odolnost zřízený nařízením (EU) 2021/241[73]. Unie rovněž poskytuje poradenskou podporu prostřednictvím platformy fi-compass při navrhování finančních nástrojů v rámci fondů politiky soudržnosti. Členské státy, včetně regionálních a místních orgánů, by mohly tyto příležitosti lépe využít přijetím specifických opatření pro sociální ekonomiku. Dalším nástrojem Unie, který je k dispozici pro zlepšení schopnosti členských států navrhovat a provádět politiky na posílení sociální ekonomiky, je Nástroj pro technickou podporu[74].

(19) Pro rozvoj sociální ekonomiky, vytváření příjmů a pomoc subjektům sociální ekonomiky, aby se staly finančně soběstačnými, je zásadní poskytování zboží a služeb a spolupráce s orgány veřejné moci i běžnými podniky. Díky flexibilitě, kterou umožňují pravidla Unie pro zadávání veřejných zakázek, mohou veřejní zadavatelé využívat veřejné zakázky strategičtějším způsobem, a to stanovením inovativních, ekologických a sociálních kritérií, což v konečném důsledku přispívá k udržitelnějšímu a konkurenceschopnějšímu hospodářství podporujícímu začlenění. Většina zakázek je však stále zadávána pouze na základě ceny. Vzhledem k tomu, že subjekty sociální ekonomiky mají za cíl spíše poskytovat společenské a kolektivní přínosy než služby za nejnižší cenu, mají problém soutěžit v běžných veřejných zakázkách, přestože mohou procesu zadávání veřejných zakázek poskytnout širší přidanou hodnotu. Existuje také prostor pro zvýšení schopnosti subjektů sociální ekonomiky podnikat, mimo jiné prostřednictvím systematičtějšího začleňování do běžných obchodních hodnotových řetězců a partnerství s nimi za účelem společného podávání nabídek na veřejné zakázky a vytváření nových tržních příležitostí.

(20) Orgány veřejné moci často plně nevyužívají stávajícího rozsahu působnosti pravidel státní podpory na podporu sociální ekonomiky v případech, kdy trh sám o sobě není schopen dosáhnout uspokojivého přístupu na trh práce a sociálního začlenění, a omezují se na opatření pod obecnou prahovou hodnotou *de minimis* a nevyužívají

---

68 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1058 ze dne 24. června 2021 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o Fondu soudržnosti (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 60).

69 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Fond pro spravedlivou transformaci (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 1).

70 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 487).

71 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/690 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí program pro vnitřní trh, pro konkurenceschopnost podniků včetně malých a středních podniků, pro oblast rostlin, zvířat, potravin a krmiv a pro evropskou statistiku (Program pro jednotný trh) a kterým se zrušují nařízení (EU) č. 99/2013, (EU) č. 1287/2013, (EU) č. 254/2014 a (EU) č. 652/2014 (Úř. věst. L 153, 3.5.2021, s. 1).

72 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/523 ze dne 24. března 2021, kterým se zavádí Program InvestEU a mění nařízení (EU) 2015/1017 (Úř. věst. L 107, 26.3.2021, s. 30).

73 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

74 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/240 ze dne 10. února 2021, kterým se zavádí Nástroj pro technickou podporu (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 1).

možnosti stanovit opatření podle nařízení Komise (EU) č. 651/2014[75] (obecného nařízení o blokových výjimkách), jako je regionální podpora, podpora rizikového financování a podpora na nábor znevýhodněných pracovníků. Pokud jde o podporu *de minimis*, je v současné době omezena na 200 000 EUR za tři roky, ale platnost stávajících pravidel skončí 31. prosince 2023 a nyní probíhá jejich revize. Pravidla Unie upravující služby obecného hospodářského zájmu rovněž nabízejí prostor pro povolení státní podpory, ale orgány veřejné moci často tyto možnosti plně nevyužívají, zejména v případě sociálních služeb v oblasti pracovního začleňování zranitelných osob.

(21) Významnou roli při podpoře sociální ekonomiky může hrát také daňová politika, která zajistí, že si subjekty sociální ekonomiky budou moci dovolit působit vedle běžných podniků, čímž se vytvoří spravedlivější podnikatelské prostředí a zároveň se přispěje k sociálnímu začleňování a lepšímu přístupu k zaměstnání. Jen málo členských států zavedlo jednotný daňový rámec, který podporuje rozvoj tohoto odvětví, včetně daňových pobídek přizpůsobených potřebám sociální ekonomiky, a zároveň uznává její rozmanitost a brání roztříštěnosti. Dobře nastavené daňové pobídky pro dary veřejně prospěšným subjektům sociální ekonomiky mohou stimulovat jejich financování, a to i přes hranice Unie v souladu se zásadou nediskriminace stanovenou ve Smlouvě. V několika členských státech přetrvávají administrativní překážky, pokud jde o veřejně prospěšné dary přesahující hranice členských států, a nedostatečná transparentnost dokumentů potřebných k získání statusu veřejné prospěšnosti. Administrativní překážky by mohlo snížit vydání standardizovaných formulářů přijímajícího subjektu usazeného v jiném členském státě. Jako první krok by členské státy mohly zajistit překlady vnitrostátních formulářů do jazyků používaných v jiných členských státech. Jako druhý krok by členské státy mohly prozkoumat vypracování standardních formulářů o přímých daních pro přeshraniční dary.

(22) Procesy měření a řízení sociálního dopadu jsou pro subjekty sociální ekonomiky obzvláště důležité, protože jim umožňují pochopit dopad, který mají, a informovat o něm a tak získat přístup k financování založenému na dopadu. Měření sociálního dopadu zahrnuje používání měřítek a nástrojů k měření sociálního dopadu určité intervence nebo iniciativy. Řízení sociálního dopadu zahrnuje budování systémů, procesů a schopností, které organizace potřebuje k aktivnímu řízení a zvyšování svého dopadu. Široká škála dostupných rámců a nástrojů však může být výzvou, zejména pro subjekty s menšími zdroji. Monitorování sociálních výsledků veřejných investic umožňuje veřejnou kontrolu, může podpořit opodstatněnost použití peněz daňových poplatníků na podporu subjektů nebo činností sociální ekonomiky a může pomoci zabránit nadhodnocování dopadu (přeceňování dopadu nebo nepravdivá tvrzení o něm). V tomto ohledu by mohly pomoci promyšlené, přiměřené a potřebám jednotlivých subjektů přizpůsobené přístupy k měření a řízení sociálního dopadu. Měly by být založeny na standardních metodách a ukazatelích, jakož i na takových faktorech, jako je velikost, stupeň rozvoje a rozmanitost subjektů.

(23) Viditelnost a uznání sociální ekonomiky na celostátní a regionální úrovni se v Unii v posledním desetiletí zlepšily. Potenciál tohoto odvětví v mnoha zemích Unie však zůstává nevyužit. Nedostatečná koordinace a výměna zkušeností mezi jednotlivými zeměmi prohlubují rozdíly v rozvoji sociální ekonomiky, a proto je tu pro členské

[75] Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (Úř. věst. L 187, 26.6.2014, s. 1).

státy jednoznačná příležitost pro získávání poznatků a sdílení osvědčených postupů. Také informovanost široké veřejnosti o sociální ekonomice a jejím pozitivním přínosu je omezená. To může bránit rozvoji podpůrných politik a tržních příležitostí pro sociální ekonomiku. Regulace a zároveň zajištění toho, aby nové právní předpisy odpovídaly potřebám subjektů sociální ekonomiky, může informovanost o nich zvýšit a dát jim větší legitimitu, což usnadní přístup k financování a trhům. Vnitrostátní orgány veřejné moci a zúčastněné strany zahájily několik iniciativ, jako jsou zvláštní právní formy, značky a statusy[76] pro sociální ekonomiku, a rozsáhlé komunikační kampaně, aby zvýšily porozumění sociální ekonomice a její viditelnost. Mezi další úspěšné reformy patří vytvoření zvláštních správních útvarů pro sociální ekonomiku a posílení dialogu mezi zúčastněnými stranami a orgány veřejné moci. Zvýšení viditelnosti sociální ekonomiky má zásadní význam pro plné uznání jejího pozitivního dopadu na společnost, jak je zdůrazněno v akčním plánu pro sociální ekonomiku, v jehož rámci byl spuštěn portál pro sociální ekonomiku.

(24) Klíčem k lepšímu pochopení obchodních modelů sociální ekonomiky a k přijímání politických rozhodnutí založených na důkazech jsou přesné údaje a statistiky. Chybí však spolehlivé údaje o sociální ekonomice, včetně údajů o její ekonomické přidané hodnotě a výkonnosti. Stávající údaje jsou často neúplné a obtížně porovnatelné. Jen několik málo členských států například rozšířilo své vnitrostátní účetní systémy tak, aby byly v jejich rámci shromažďovány doplňující údaje (jako je tomu u „satelitních účtů“) týkající se sociální ekonomiky, a to navzdory finanční podpoře, kterou mohou čerpat z rozpočtu EU. Sociální ekonomika obvykle není zahrnuta do strukturálních podnikových statistik, například když jsou statistiky postaveny na ekonomických údajích vytvářených ziskovými podniky a tradiční subjekty sociální ekonomiky jsou zahrnuty pouze ve zbytkových kategoriích. Zpřístupněním základních statistických údajů o velikosti, pracovní síle, vývoji a problémech sociální ekonomiky by se zavedené strategie a opatření zefektivnily a přizpůsobily různým situacím v tomto odvětví,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ:

CÍL

1. V souladu se zásadami evropského pilíře sociálních práv má toto doporučení za cíl podpořit přístup na trh práce a sociální začlenění tím, že členským státům poskytne vodítko v oblasti podpory příznivých politických a regulačních rámců pro sociální ekonomiku a/nebo opatření, která usnadňují její rozvoj.

   Pro dosažení těchto cílů se členským státům doporučuje spolupracovat se zúčastněnými stranami na uznání, podpoře a využití přínosu sociální ekonomiky.

2. Cílem tohoto doporučení je podpořit provádění akčního plánu pro evropský pilíř sociálních práv a přispět k dosažení tří hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby do roku 2030.

3. Podporou sociální ekonomiky se toto doporučení rovněž snaží stimulovat spravedlivý a udržitelný hospodářský a průmyslový rozvoj a přispět k územní soudržnosti v členských státech.

[76] Právní statusy/kvalifikace, někdy také nazývané „značky“, se liší od právních forem, protože je mohou nabývat různé právní formy, včetně ziskových a neziskových organizací.

DEFINICE

4. Pro účely tohoto doporučení se použijí tyto definice:

   a) „sociální ekonomikou“ se rozumí soukromé subjekty nezávislé na orgánech veřejné moci, které poskytují zboží a služby svým členům nebo společnosti a zahrnují družstva, vzájemné společnosti, sdružení (včetně charitativních organizací), nadace a sociální podniky, které fungují v souladu s následujícími hlavními zásadami a mají tyto rysy:

      - přednost mají lidé a sociální a/nebo environmentální cíle před ziskem,
      - většina zisku a přebytků je opětovně investována za účelem dalšího plnění sociálních a/nebo environmentálních cílů a provádění činností v zájmu členů/uživatelů („kolektivní zájem“) a/nebo společnosti jako celku („obecný zájem“) a
      - demokratické a/nebo participativní řízení.

   b) „sociálním podnikem“ se rozumí subjekt, který podnikatelským způsobem a v souladu se zásadami a rysy sociální ekonomiky dodává na trh zboží a poskytuje služby, přičemž důvodem jeho obchodní činnosti jsou sociální a/nebo environmentální cíle.

PODPORA PŘÍSTUPU NA TRH PRÁCE A SOCIÁLNÍ ZAČLENĚNÍ PROSTŘEDNICTVÍM SOCIÁLNÍ EKONOMIKY

Přístup na trh práce

5. Členským státům se doporučuje, aby uznaly a podporovaly specifickou přidanou hodnotu sociální ekonomiky tím, že usnadní přístup na trh práce a podpoří kvalitní pracovní místa pro všechny, přičemž zároveň zlepší spravedlivé pracovní podmínky. Mělo by se tak dít v rámci inkluzivního růstu, jak je zdůrazněno v hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států, a to:

   a) vytvářením nebo podporou partnerských iniciativ, které zapojují subjekty sociální ekonomiky do navrhování a provádění aktivních politik na trhu práce;

   b) zajištěním, aby orgány moci poskytovaly dostatečnou podporu subjektům sociální ekonomiky s cílem lépe integrovat na trh práce ženy, znevýhodněné a nedostatečně zastoupené skupiny (např. dlouhodobě nezaměstnané, osoby trpící duševním onemocněním, neaktivní osoby, osoby s nízkou kvalifikací, osoby se zdravotním postižením, osoby z řad migrantů, rasových nebo etnických menšin (včetně Romů) a starší lidi), a to prostřednictvím:

      i. sociálních podniků pro pracovní integraci, které poskytují těmto skupinám zaměstnání a individuálně uzpůsobenou podporu;

      ii. opatření na pomoc těmto skupinám osob při přípravě na zaměstnání prostřednictvím pracovních zkušeností v sociálních podnicích pro jejich integraci na otevřený trh práce.

   c) podporou projektů spolupráce mezi veřejnými službami zaměstnanosti, místními orgány, subjekty sociální ekonomiky a běžnými podniky, které nabízejí individuální kariérní poradenství a možnosti vzdělávání a odborné přípravy mladým lidem, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy. Tyto příležitosti mohou zahrnovat učňovskou přípravu,

programy pracovní praxe, osobní vedení a setkání se vzory a jejich cílem je usnadnit začleňování na trhu práce v souladu s posílenou zárukou pro mladé lidi;

d) podporou sociálního podnikání jako prostředku k rozvoji samostatné výdělečné činnosti a dalších forem zaměstnanosti, rozvoji hospodářské činnosti na místní úrovni a řešení sociálních a environmentálních problémů prostřednictvím inovativních a inkluzivních obchodních modelů, přičemž za tímto účelem mohou členské státy například:

   i. zajistit, aby sociální podnikatelé měli přístup k sociální ochraně;

   ii. zvážit snížení příspěvků na sociální zabezpečení při náboru nových zaměstnanců;

   iii. identifikovat, posoudit a řešit případné administrativní nevýhody nebo překážky zahájení sociálního podnikání;

e) navrhováním politik a přijímáním opatření podporujících a začleňujících rovnost žen a mužů do sociální ekonomiky, například:

   i. vyvracením diskriminačních společenských norem a stereotypů týkajících se dovedností žen a mužů a podceňování práce žen;

   ii. poskytováním individuálně uzpůsobené podpory s cílem posílit postavení žen snížením rozdílů v zaměstnanosti a odměňování žen a zajištění stejného zastoupení žen a mužů ve vedení;

   iii. poskytováním přístupu ke koučování a mentorským programům pro ženy, které se chtějí stát sociálními podnikatelkami a vedoucími pracovnicemi;

f) zajištěním podpůrného rámce pro převody podniků na zaměstnance za účelem vytvoření zaměstnaneckých družstev, aby se zabránilo ztrátě pracovních míst a zajistila se hospodářská činnost;

g) spoluprací se subjekty sociální ekonomiky s cílem umožnit většímu počtu osob se zdravotním postižením zapojit se do trhu práce, například prostřednictvím vývoje asistenčních technologií;

h) podporou sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání v sociální ekonomice s cílem zajistit pracovníkům spravedlivé pracovní podmínky, včetně spravedlivé mzdy, při respektování autonomie sociálních partnerů.

Sociální začleňování

6. Členským státům se doporučuje, aby vedle veřejně dostupných sociálních služeb uznaly a podporovaly úlohu sociální ekonomiky při poskytování dostupných a vysoce kvalitních sociálních služeb, pečovatelských služeb a služeb v oblasti bydlení, zejména pro znevýhodněné skupiny. Může to zahrnovat například:

   a) spolupráci se subjekty sociální ekonomiky v rámci jejich působnosti při zřizování a poskytování služeb obecného zájmu;

   b) zapojení subjektů sociální ekonomiky do navrhování a poskytování sociálních a pečovatelských služeb zaměřených na lidi, jak zdůrazňuje Evropská strategie v oblasti péče;

   c) spolupráci se subjekty sociální ekonomiky při navrhování a poskytování péče a podpory dětem a mladým lidem, včetně dětí ze znevýhodněných skupin, v

souladu s evropskou zárukou pro děti stanovenou doporučením Rady (EU) 2021/1004[77] a strategií Unie pro práva dítěte[78].

Dovednosti

7. Členským státům se doporučuje, aby podporovaly vzdělávání a rozvoj dovedností pro sociální ekonomiku, zejména prostřednictvím:

   a) využití stávajících poznatků o dovednostech, které sledují potřeby hospodářství a normálního trhu práce, aby poznaly, jak může sociální ekonomika přispět k nabídce kvalifikované pracovní síly a zmírnit nedostatek pracovních sil;

   b) usnadnění odborné přípravy a dovedností v sociální ekonomice pomocí:

      i. provádění výměn poznatků mezi subjekty sociální ekonomiky, vzdělávacími organizacemi a běžnými podniky s cílem zlepšit manažerské, podnikatelské a pracovní dovednosti potřebné pro digitální a ekologickou transformaci (včetně cirkulárních, opravárenských a digitálních dovedností);

      ii. změny kvalifikace a prohlubování dovedností celoživotně se vzdělávajících osob, včetně znevýhodněných skupin osob, a pomoci při jejich přechodu na otevřený trh práce v souladu s evropským přístupem k mikrocertifikátům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost;

      iii. zahrnutí vzdělávání v oblasti sociální ekonomiky nebo vzdělávání poskytovaného sociální ekonomikou do seznamu vzdělávání, které lze hradit z individuálních vzdělávacích účtů[79];

   c) vytváření specifických programů učňovské přípravy v sociální ekonomice, které podporují mladé lidi, zejména ty, kteří nejsou zaměstnáni, ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, a které jim umožní prohloubit si dovednosti a připravit se na trh práce a umožní sociální ekonomice rozvíjet talenty v tomto odvětví v souladu s evropským rámcem pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu;

   d) podpory začlenění dovedností v oblasti sociální ekonomiky a sociálního podnikání do vzdělávání a odborné přípravy na všech úrovních vzdělávání, zejména do kurzů podnikání a obchodování, a zajištění přístupu k programům koučování a odborného vedení pro subjekty sociální ekonomiky a sociální podnikatele;

   e) vytváření národních kompetenčních center pro vzdělávání v oblasti sociální ekonomiky a účasti na nadnárodních iniciativách, které usnadňují přístup ke specializovaným programům vzdělávání a odborné přípravy pro sociální ekonomiku, například prostřednictvím spolupráce s poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy působícími v rámci zavedených subjektů, jako jsou centra excelence v odborném vzdělávání a přípravě, jak je uvedeno v doporučení

---

77 Doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti (Úř. věst. L 223/14, 22.6.2021).

78 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Strategie EU o právech dítěte“, COM(2021) 142 final.

79 Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o individuálních vzdělávacích účtech 2022/C 243/03 (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 26).

Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost[80].

Sociální inovace, udržitelný hospodářský rozvoj a územní soudržnost

8. Členským státům se doporučuje posílit podpůrnou úlohu subjektů sociální ekonomiky při podpoře sociálních inovací a klíčových odvětví místního rozvoje a zaměstnanosti. Toho lze dosáhnout:

   a) podporou příznivého ekosystému pro sociální inovace a místně orientované inovace prostřednictvím usnadnění spolupráce a partnerských iniciativ mezi subjekty sociálního a oběhového hospodářství, běžnými podniky, poskytovateli financí, místními samosprávami a dalšími zúčastněnými stranami. To lze provést například:

      i. vytvářením nebo podporou center sociálních inovací nebo klastrů sociálních a ekologických inovací, které jsou určeny k uspokojování místních potřeb a testování společných řešení;

      ii. zapojením subjektů sociální ekonomiky do komunitně vedeného místního rozvoje, a to i využitím dostupných unijních nástrojů financování;

      iii. spoluprací s národními a regionálními kompetenčními centry pro sociální inovace s cílem budovat sítě, posilovat kapacity a synergie, zdůrazňovat efektivitu a vyvíjet základní nástroje a metody pro stimulaci sociálních inovací;

   b) zajištěním propojení politiky sociální ekonomiky s průmyslovou politikou a transformací na digitální a oběhové hospodářství;

   c) přizpůsobením regulačních rámců na podporu subjektů sociální ekonomiky v oběhovém hospodářství, například zajištěním správných pobídek pro podniky, aby neprodané a vrácené zboží darovaly subjektům sociální ekonomiky k opravě a opětovnému použití namísto jeho zničení, a pro jednotlivce, aby darovali použité zboží, zajištěním přístupu subjektů sociální ekonomiky k toku odpadů, jejich zapojením do strategií předcházení vzniku odpadů a umožněním, aby potravinové banky shromažďovaly přebytky potravin;

   d) podporou rozvoje komunitních iniciativ a ekosystémů sociální ekonomiky, například energetických společenství, řešení sdílené mobility, digitálních platformových družstev, poskytování péče, zemědělských družstev a místních krátkých potravinových řetězců a trhů, aby občané měli přístup k místním produktům a službám;

   e) zlepšením přístupu subjektů sociální ekonomiky k digitálním nástrojům a novým technologiím, jako je otevřený zdrojový kód, data velkého objemu nebo umělá inteligence.

ROZVOJ PODPŮRNÝCH RÁMCŮ PRO SOCIÁLNÍ EKONOMIKU

9. Členským státům se doporučuje, aby vytvořily politické a regulační rámce, které umožní vznik sociální ekonomiky a podpoří ji. Za tímto účelem jsou vybízeny, aby v

[80] Doporučení Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost, 2020/C 417/01 (Úř. věst. C 417, 2.12.2020, s. 1).

souladu s akčním plánem Unie pro sociální ekonomiku a dalšími politickými pokyny Unie vypracovaly a zavedly komplexní strategie, které sociální ekonomiku uznávají a podporují. Členské státy by se při formulování těchto strategií měly řídit doporučeními uvedenými v bodech 13 až 21.

10. Členským státům se doporučuje zavést mechanismy pro konzultace a dialog mezi orgány veřejné moci a organizacemi zastupujícími sociální ekonomiku. To může zahrnovat vytváření skupin na vysoké úrovni a podporu vzniku a rozvoje reprezentativních sítí sociální ekonomiky.

11. Ve strategiích uvedených v bodě 9 by členské státy měly vzít na vědomí základní zásady, rysy a oblast působnosti sociální ekonomiky a uznat, že mohou mít řadu různých právních forem a statusů, které jsou specifické podle různých vnitrostátních, regionálních a místních právních předpisů a postupů.

12. Členským státům se doporučuje, aby investovaly do rozvoje znalostí svých veřejných činitelů a orgánů veřejné moci o sociální ekonomice prostřednictvím vzdělávacích programů a nadnárodních a/nebo meziregionálních iniciativ zaměřených na budování kapacit, včetně iniciativ v rámci programu Interreg Europe stanoveného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1059[81]. Iniciativy by se měly zaměřit na vzájemné učení a sdílení osvědčených postupů se zvláštním důrazem na podporu spolupráce mezi regionálními a místními orgány a zúčastněnými stranami v oblasti sociální ekonomiky. Komise bude tuto práci podporovat, jak je popsáno v bodě 22 písm. a) podbodě iii.

Přístup k veřejnému a soukromému financování

13. Členským státům se doporučuje, aby vytvořily příznivé prostředí pro sociální financování na celostátní, regionální a místní úrovni, zejména prostřednictvím:

    a) zmapování struktur financování subjektů sociální ekonomiky, finančních zprostředkovatelů a podpůrných organizací a posouzením jejich potřeb a účinnosti stávajících režimů podpory;

    b) zajištění, aby subjekty sociální ekonomiky měly přístup k financování přizpůsobenému jejich potřebám ve správné fázi svého rozvoje, včetně grantů a jiných dotací, kapitálového nebo kvazikapitálového financování pro fázi zakládání a zahájení činnosti nebo dluhového, kapitálového, kvazikapitálového nebo mezaninového financování ve fázi rozšiřování a inovativních programů financování, jako jsou partnerství veřejného a soukromého sektoru, crowdfundingové platformy a kombinace různých typů finančních nástrojů nebo grantů a finančních nástrojů;

    c) podpory přístupu drobných investorů k udržitelným obchodním modelům, odvětvím, produktům a službám, které jsou založeny na sociální ekonomice nebo jsou jí podporovány;

    d) vyhodnocení kritérií pro přístup k programům veřejného financování, včetně programů, které jsou určeny pro běžné podniky, aby bylo zajištěno, že nebudou vytvářet nepřiměřené překážky pro subjekty sociální ekonomiky;

[81] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1059 ze dne 24. června 2021 o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Evropská územní spolupráce (Interreg) podporovaného z Evropského fondu pro regionální rozvoj a nástrojů financování vnější činnosti (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 94).

e) mobilizace soukromého financování tím, že v případě potřeby zpřístupní programy veřejných záruk, které by motivovaly specializované a běžné sponzory k financování subjektů sociální ekonomiky;

f) zvyšování informovanosti o specifických vlastnostech a potřebách subjektů sociální ekonomiky s cílem zlepšit schopnost běžných soukromých poskytovatelů finančních prostředků nabízet individuálně uzpůsobenou finanční podporu;

g) usnadnění přístupu k podpoře rozvoje podnikání a investiční připravenosti subjektů sociální ekonomiky v průběhu jejich životního cyklu, například prostřednictvím programů podpory zvyšování informovanosti pro běžné podnikatelské inkubátory, akcelerátory a další podpůrné organizace, aby rozšířily svou podporu na subjekty sociální ekonomiky, včetně možností budování kapacit pro manažery subjektů sociální ekonomiky;

h) nabídky specializované finanční podpory a budování kapacit pro usnadnění převodu podniků na zaměstnanecká družstva;

i) nabídky programů, které zvyšují dostupnost financování pro subjekty sociální ekonomiky, například možnosti volby pro individuální střadatele nebo zaměstnance, kteří se účastní programů penzijního nebo jiného spoření financovaných zaměstnavatelem s možností zvolit si program, který investuje část úspor do sociálního podniku;

j) co nejlepšího využití finančních prostředků dostupných z fondů politiky soudržnosti, složky programu InvestEU pro členské státy, nástroje pro oživení a odolnost, z podobných programů a dalších vnitrostátních a regionálních zdrojů, a to prostřednictvím opatření a iniciativ určených speciálně pro subjekty sociální ekonomiky;

k) využití poradenských služeb platformy fi-compass v oblasti finančních nástrojů v rámci sdíleného řízení Unie k rozvoji návratných finančních nástrojů v rámci fondů politiky soudržnosti.

Přístup na trhy a veřejné zakázky

14. Členským státům se doporučuje, aby podporovaly své veřejné zadavatele ve strategickém nákupu zboží a služeb a aby usilovaly o sociální dopad a podporovaly sociální inovace. Za tímto účelem by měly plně využívat nástroje, které jsou k dispozici podle pravidel Unie pro zadávání veřejných zakázek. Podpora zavádění sociálně odpovědných a inovativních řešení při zadávání veřejných zakázek může zahrnovat různé druhy politických nástrojů, včetně:

a) přijetí politických pokynů a strategií pro zadávání veřejných zakázek, včetně možných oficiálních cílů, podporovaných vedením a se závazkem od politické úrovně až po klíčové osoby s rozhodovací pravomocí a správce rozpočtu;

b) poskytování pokynů na příslušné správní úrovni (správních úrovních);

c) zvyšování informovanosti o přidané hodnotě sociálně odpovědného zadávání veřejných zakázek mezi veřejnými zadavateli a podniky a poskytování odborných znalostí veřejným zadavatelům a subjektům sociální ekonomiky;

d) vybízení zadavatelů, aby v zadávací dokumentaci odkazovali na konkrétní povinnosti vyplývající ze sociálního a pracovního práva a kolektivních smluv,

které se vztahují k veřejné zakázce[82], žádali uchazeče o potvrzení jejich dodržování a zavedli kontrolní opatření;

e) podpory strukturovaného, transparentního a nediskriminačního dialogu se sociální ekonomikou a dalšími zúčastněnými stranami za účelem vytvoření sociálně odpovědné strategie zadávání veřejných zakázek.

15. Veřejní zadavatelé by měli lépe využívat flexibilních ustanovení stávajícího právního rámce Unie, aby pomohli subjektům sociální ekonomiky v přístupu na trh, například prostřednictvím:

a) podpory dialogu s trhem, zejména formou transparentních a inkluzivních předběžných tržních konzultací s cílovou skupinou potenciálních dodavatelů;

b) vyhrazení zakázek pro sociální podniky pro pracovní integraci nebo hospodářské subjekty, které zaměstnávají alespoň 30 % osob se zdravotním postižením nebo znevýhodněných pracovníků, v souladu s článkem 24 směrnice 2014/23/EU, články 20 a 77 směrnice 2014/24/EU a články 38 a 94 směrnice 2014/25/EU;

c) stanovení přiměřených a inkluzivních výběrových kritérií, která umožní malým a inovativním sociálním podnikům ucházet se o zakázky;

d) odklonu od logiky nejnižší ceny používáním sociálních kritérií pro zadání zakázky v souladu s pravidlem „ekonomicky nejvýhodnější nabídky“ a ustanoveními o sociálních zakázkách a stanovením požadavků na výkon nebo funkčnost v různých fázích zadávacího řízení, včetně technických specifikací;

e) rozdělení zakázek na části v souladu s článkem 46 směrnice 2014/24/EU a článkem 65 směrnice 2014/25/EU, a to i s ohledem na usnadnění spolupráce mezi běžnými podniky a subjekty sociální ekonomiky, a využití zjednodušených režimů, zejména pro sociální a jiné specifické služby, aby byl proces pro subjekty sociální ekonomiky přístupnější;

f) vyžadování zvláštních štítků v technických specifikacích, kritériích pro zadání zakázky nebo podmínkách plnění zakázky, pokud mají v úmyslu nakoupit stavební práce, dodávky nebo služby se specifickými sociálními nebo environmentálními charakteristikami, a to v souladu s článkem 43 směrnice 2014/24/EU a článkem 61 směrnice 2014/25/EU.

16. S cílem pomoci subjektům sociální ekonomiky rozšířit jejich dosah se členským státům doporučuje, aby podporovaly spolupráci mezi subjekty sociální ekonomiky a běžnými podniky, zejména:

a) zvyšováním informovanosti o sociální přidané hodnotě prostřednictvím propagace osvědčených postupů, které vybízejí běžné podniky, aby do svých dlouhodobých dodavatelských a hodnotových řetězců zapojily sociální

[82] Ustanovení čl. 30 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014 o udělování koncesí (Úř. věst. L 094, 28.3.2014, s. 1), čl. 18 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES (Úř. věst. L 094, 28.3.2014, s. 65) a čl. 36 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES (Úř. věst. L 094, 28.3.2014, s. 243).

podniky, a spotřebitele, aby kupovali zboží a/nebo služby produkované subjekty sociální ekonomiky, známé také jako hnutí pro „sociální nakupování“;

b) zintenzivněním poskytování poradenských a zprostředkovatelských služeb s cílem pomoci subjektům sociální ekonomiky navázat dlouhodobá partnerství s širší podnikatelskou komunitou;

c) propagací a podporou zaměstnanců sociálních podniků pro pracovní integraci při spolupráci s běžnými podniky, aby získali zkušenosti na otevřeném trhu práce;

d) pomocí subjektům a podnikatelům v oblasti sociální ekonomiky, aby co nejlépe využívali nové technologie k přístupu na soukromé trhy prostřednictvím online platforem založených na sociální ekonomice, prostorů pro spolupráci a digitálních společenství.

Státní podpora

17. Kdykoli zamýšlené opatření na podporu sociální ekonomiky představuje státní podporu, a aniž jsou dotčena platná pravidla, doporučuje se členským státům, aby plně využily prostor podle pravidel státní podpory na podporu sociální ekonomiky stanovených nařízením (EU) č. 651/2014, pravidel pro služby obecného hospodářského zájmu a pravidla *de minimis* tím, že:

a) využijí ustanovení nařízení (EU) č. 651/2014, přičemž zejména:

i. budou posuzovat investiční podporu malým a středním podnikům (MSP), například na nákup majetku v sociální infrastruktuře, v souladu s článkem 17 nařízení (EU) č. 651/2014;

ii. budou co nejlépe využívat ustanovení umožňující podporu rizikového financování pro malé a střední podniky v souladu s články 21 a 21a nařízení (EU) č. 651/2014 například zřizováním investičních fondů s účastí soukromých investorů na konkrétní podporu sociálních podniků a poskytováním daňových pobídek nezávislým soukromým investorům, kteří jsou fyzickými osobami poskytujícími přímo nebo nepřímo rizikové financování způsobilým podnikům;

iii. zváží podporu na zahájení činnosti, která by umožnila malým, nekotovaným a mladým podnikům získat různé nástroje podpory, jako jsou zvýhodněné úvěry, záruky se zvýhodněnými prémiemi nebo granty v souladu s článkem 22 nařízení (EU) č. 651/2014;

iv. budou investovat do lidí přijetím režimů podpory pro opětovné začlenění znevýhodněných nebo vážně znevýhodněných pracovníků na trh práce v souladu s články 32 a 35 nařízení (EU) č. 651/2014;

v. usnadní plné začlenění pracovníků se zdravotním postižením do všech typů podniků podporou zvláštních dotací, včetně dotací na mzdy, pro podniky v souladu s články 33 a 34 nařízení (EU) č. 651/2014;

vi. podpoří výstavbu nebo modernizaci místní infrastruktury, která může zahrnovat místní sociální infrastrukturu, poskytnutím podpory na pokrytí rozdílu mezi investičními náklady a provozním ziskem investice v souladu s článkem 56 nařízení (EU) č. 651/2014;

b) v souladu s platnými pravidly státní podpory se členským státům doporučuje, aby prozkoumaly, které služby poskytované subjekty sociální ekonomiky by

mohly být definovány a financovány jako služby obecného hospodářského zájmu, například v oblasti pracovního začleňování zranitelných osob, sociálního bydlení nebo zdravotních a sociálních služeb, jako je péče o děti, seniory nebo osoby se zdravotním postižením; vyrovnávací platba za služby, které uspokojují sociální potřeby, může být za určitých podmínek dokonce osvobozena od oznamovací povinnosti bez ohledu na výši obdržené vyrovnávací platby podle rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2011 (2012/21/EU)[83];

c) využití rozsahu, který je k dispozici pro poskytování transparentních částek podpory *de minimis*.

Zdanění

18. Aniž jsou dotčena pravidla státní podpory, členským státům se doporučuje:

a) zajistit, aby daňové systémy nebránily rozvoji sociální ekonomiky, a posoudit, zda daňové systémy dostatečně podporují její rozvoj;

b) zvážit daňové pobídky pro toto odvětví, pokud ještě nebyly poskytnuty, v souladu s cíli sociální politiky a současnou praxí v členských státech a v souladu s právem Unie, které mohou zahrnovat:

i. osvobození od daně z příjmů právnických osob v případě zisků, které si ponechají subjekty sociální ekonomiky;

ii. daňové pobídky ve formě odpočtů nebo daňových úlev poskytovaných soukromým a/nebo institucionálním dárcům nebo systém určování daní, podle kterého mohou daňoví poplatníci svému finančnímu úřadu uvést stanovené procento své povinnosti k dani z příjmu, které má být přiděleno veřejně prospěšným subjektům;

iii. osvobození od daně u dávek v nezaměstnanosti, které jsou vypláceny jako jednorázová částka, aby se usnadnil převod podniků na zaměstnanecká družstva;

c) přezkoumat daňové zatížení subjektů sociální ekonomiky a pokud možno jej snížit;

d) usnadnit dodržování předpisů na praktické úrovni v případě veřejně prospěšných přeshraničních darů pro daňové účely, například vydáním standardizovaného formuláře pro přijímající subjekt usazený v jiném členském státě o výši daru, v němž je identifikován příjemce i dárce;

e) zajistit, aby subjekty sociální ekonomiky nebyly využívány k daňovým únikům, vyhýbání se daňovým povinnostem, agresivnímu daňovému plánování nebo praní špinavých peněz, a zároveň zajistit, aby související správní postupy byly účinné a přiměřené.

[83] Rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2011 o použití čl. 106 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby udělené určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (Úř. věst. L 7, 11.1.2012, s. 3).

Měření a řízení sociálního dopadu

19. V souladu s opatřeními Komise uvedenými v bodě 22 písm. a) podbodě v. se členským státům doporučuje, aby podporovaly zavádění postupů měření dopadů a řízení dopadů, zejména formou:

    a) začlenění postupů a metodik měření a řízení sociálního dopadu do vnitrostátních politických rámců a programů souvisejících se sociální ekonomikou;

    b) poskytování individuálně uzpůsobené podpory založené na osvědčených postupech s cílem pomoci subjektům sociální ekonomiky přijmout jednoduché a praktické metodiky měření a řízení dopadu, které zlepší jejich výsledky, prokážou jejich sociální dopad a usnadní přístup k financování založenému na dopadu;

    c) vybízení subjektů sociální ekonomiky, aby měřily svůj dopad budováním kapacit prostřednictvím účelového financování a aby část veřejných prostředků, které dostávají (granty nebo zakázky), využívaly k měření svého sociálního dopadu.

Viditelnost a uznání

20. Členským státům se doporučuje, aby zvyšovaly informovanost o sociální ekonomice a o tom, jak přispívá k dosažení sociálních a environmentálních cílů, zejména prostřednictvím:

    a) zavedení nebo přizpůsobení zvláštních právních forem, právních statusů, značek a/nebosystémů certifikace pro sociální ekonomiku na základě posouzení jejich potenciální přidané hodnoty a zvážení případného dobrovolného vzájemného uznávání značek a certifikací používaných v jiných členských státech. Tato hodnocení by se měla zaměřit na to, do jaké míry mohou zlepšit pochopení dotčeného odvětví a podpořit jeho rozvoj tím, že mu poskytnou přístup ke specifickým výhodám (např. daňovým pobídkám nebo flexibilitě v konkrétních zadávacích řízeních). Komise bude tuto práci podporovat, jak je popsáno v bodě 22 písm. a) podbodě vi.;

    b) organizování a financování komunikačních kampaní a akcí pro zvyšování informovanosti o sociální ekonomice, a to i pro mladší generace, ve spolupráci s příslušnými úrovněmi veřejné správy a dalšími institucemi (např. univerzitami);

    c) šíření úspěšných pilotních iniciativ a osvědčených postupů vedených subjekty sociální ekonomiky, podpory opatření na replikaci a rozšíření těchto osvědčených postupů prostřednictvím sítí sociální ekonomiky a komunikace s veřejností.

21. Členským státům se doporučuje sledovat rozvoj a výkonnost sociální ekonomiky prostřednictvím podněcování výzkumu a shromažďování statistických údajů a kvantitativních a kvalitativních údajů, zejména tím, že:

    a) co nejlépe využijí dostupnou podporu Evropské komise na rozšíření vnitrostátních účetních systémů o sběr doplňkových a srovnatelných údajů (satelitní účty) a klíčových šetření v domácnostech (jako je šetření pracovních sil a šetření, která jsou součástí statistiky EU-SILC), za účelem shromažďování informací o účasti v sociální ekonomice, včetně údajů členěných podle pohlaví

a věku (a pokud možno i v jiném členění), aby bylo možné pochopit dopad na tvorbu pracovních míst;

b) budou podporovat spolupráci v oblasti rozvoje statistiky mezi orgány veřejné moci, výzkumnými organizacemi a sociální ekonomikou a zároveň rozšiřovat spektrum zdrojů informací, jako jsou registry, administrativní údaje, průzkumy a sčítání lidu, za účelem shromažďování přesných údajů;

c) budou podporovat akademický a nezávislý výzkum v oblasti sociální ekonomiky.

PODPORA UNIE

22. Rada vítá záměr Komise podpořit provádění tohoto doporučení tím, že bude spolupracovat s členskými státy na vytvoření příznivých politických a regulačních rámců pro sociální ekonomiku. To zahrnuje zejména:

a) provádění iniciativ oznámených v akčním plánu pro sociální ekonomiku, mezi něž patří:

i. spuštění a udržování portálu EU pro sociální ekonomiku, který je jednoznačným kontaktním místem pro zúčastněné strany v oblasti sociální ekonomiky, kde najdou informace o financování, politikách, sítích/platformách a iniciativách Unie, včetně budování kapacit;

ii. zveřejnění analýzy stávajících daňových rámců pro sociální ekonomiku a o daňovém režimu přeshraničních veřejně prospěšných darů a o zásadě nediskriminace;

iii. zprostředkování možností vzájemného učení pro veřejné činitele v oblasti sociální ekonomiky prostřednictvím pořádání webových seminářů a workshopů. Tyto akce mohou být založeny na mapování, shromažďování a výměně osvědčených postupů v různých oblastech politiky, které jsou pro toto odvětví relevantní, což účastníkům umožní sdílet znalosti a identifikovat úspěšné strategie. Tyto akce by také mohly sloužit jako příležitost k pravidelné výměně osvědčených postupů a vzájemnému učení mezi koordinátory pro sociální ekonomiku z členských států;

iv. shromažďování kvalitativních a kvantitativních důkazů o fungování sociální ekonomiky v členských státech, mimo jiné podporou výzkumu v rámci pracovního programu Horizont Evropa na období 2023–2024[84];

v. podpora rozvoje měření a řízení sociálního dopadu mapováním a přezkoumáváním stávajících postupů, včetně toho, jak odpovídají potřebám a možnostem subjektů sociální ekonomiky, s cílem zlepšit porozumění a usnadnit jejich zavádění[85]. Tato práce bude probíhat v úzké konzultaci se zúčastněnými stranami a jejím cílem bude vypracovat

[84] Prováděcí rozhodnutí Komise o přijetí pracovního programu na období 2023–2024 v rámci zvláštního programu, kterým se provádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa, a o jeho financování, COM(2022) 7550 final.

[85] Komise společně s OECD zveřejní zprávu, v níž budou jako příklady osvědčených postupů určeny a rozpracovány individuálně uzpůsobené přístupy, které již byly ověřeny subjekty sociální ekonomiky v Evropě, se zaměřením na jejich účel, oblast působnosti a hlavní rysy.

jednoduché standardní metodiky pro subjekty sociální ekonomiky, aby mohly posoudit a prokázat svůj sociální dopad;

vi. zahájení studie o vnitrostátních systémech značek a certifikace sociální ekonomiky, která zmapuje stávající iniciativy, určí osvědčené postupy, společné rysy a kritéria a poskytne členským státům společný přístup a pokyny s cílem dobrovolného vzájemného uznávání;

vii. nabídka technické podpory členským státům pro reformy zaměřené na podporu sociální ekonomiky, a to jak na dvoustranném základě, tak pro více zemí;

viii. posílení nadnárodní spolupráce v oblasti sociálních inovací prostřednictvím Evropského centra kompetencí pro sociální inovace, Evropské soutěže v oblasti sociálních inovací a budoucí sítě sociálních podnikatelů a inovátorů podporovaných v rámci programu jednotného trhu;

ix. podpora společné realizace cesty transformace pro průmyslový ekosystém „lokální a sociální ekonomiky“[86] shromažďováním příslibů zúčastněných stran a usnadňováním spolupráce mezi zúčastněnými stranami ekosystému v oblasti zelené a digitální transformace;

x. pokračující zlepšování přístupu sociálních podniků a dalších subjektů sociální ekonomiky k financování, například prostřednictvím finančních produktů v rámci programu InvestEU;

xi. používání sociálně odpovědných postupů při zadávání veřejných zakázek ve výběrových řízeních Komise;

xii. zhodnocení plnění plánu;

b) sledování a hodnocení provádění tohoto doporučení;

c) na základě zpráv členských států uvedených v bodě 26 vypracování zprávy o hodnocení opatření přijatých v reakci na toto doporučení, která bude předložena k projednání Výboru pro zaměstnanost a Výboru pro sociální ochranu.

PROVÁDĚNÍ, MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

23. Členským státům se doporučuje, aby do 18 měsíců od přijetí tohoto doporučení přijaly nebo aktualizovaly své strategie pro sociální ekonomiku.

24. Pro zajištění úspěšného provádění tohoto doporučení se členským státům doporučuje, aby přezkoumaly a zlepšily své správní a institucionální uspořádání na všech úrovních státní správy, například:

a) vytvořením „jednotného kontaktního místa“, které by poskytovalo zjednodušenou a pohodlnou podporu subjektům sociální ekonomiky v takových oblastech, jako je přístup k financování a další podpora;

b) zřízením místních a/nebo regionálních kontaktních míst pro sociální ekonomiku, která plní úlohu velvyslanců sociální ekonomiky a propagují toto odvětví, poskytují vzájemnou podporu, usnadňují přístup k financování z

[86] Zpráva „Cesta transformace pro lokální a sociální ekonomiku“.

prostředků Unie a vnitrostátních prostředků a navazují kontakty s vnitrostátními a regionálními orgány spravujícími fondy Unie;

c) jmenováním koordinátorů pro sociální ekonomiku ve vnitrostátních veřejných institucích. Tito koordinátoři by měli mít jasný mandát a odpovědnost a měli by mít dostatečné zdroje, aby umožnili účinnou koordinaci a monitorování doporučení a zajistili soudržnost při tvorbě politiky napříč vládními resorty a s institucemi Unie.

25. Členským státům se doporučuje, aby na vnitrostátní úrovni monitorovaly a hodnotily provádění tohoto doporučení, a to i prostřednictvím pravidelného dialogu s regionálními a místními orgány a subjekty sociální ekonomiky s cílem poskytovat informace a poradenství a doprovázely je při hodnocení, monitorování a provádění jejich strategií pro sociální ekonomiku.

26. Členským státům se doporučuje, aby nejpozději do čtyř let od přijetí doporučení formálně podaly Komisi zprávu o pokroku při jeho provádění a poté další zprávu po pěti letech.

Ve Štrasburku dne

Za Radu
předseda/předsedkyně